Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA
EXHIBENS

PALPITATIONIS CORDIS
PATHOLOGIAM ATQVE THERAPIAM,

QVAM,
IN ALMA AC PERANTIQVA HIERANA
RECTORE MAGNIFICO VNIVERSITATIS
AC PRO-CANCELLARIO,
REVERENDISSIMO ET PER-ILLVSTRI DOMINO,
DOMINO
CHRISTOPHORO IGNATIO
DE GVDENVS,
EPISCOPO ANEMORIENSI,
EMINENTISS. ARCHI-EPISCOPI, ET PRINC. ELECT. MOGVNT. PER THVRINGIAM, HASSIAM ET EICHSFELDIAM IN PONTIFICALIBVS VICARIO GENERALI, CONSIL. ECCLES. SIGILLIFERO ET SVFFRAGANEO ERFORDIENSI, J. V. D. INSIGN. ECCLES. COLLEG. AD S. SEVER. CAN. CAP. ET SCHOLAST.
CONSENSV ATQVE AVTORITATE GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
SVB PRÆSIDIO
DN. HIERONYMI Ludolff/
PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORIS,
CONSILIARII ET ARCHIATRI ELECT. MOGVNT. FAC. MED. ET PHILOS. ASSESS. ORDIN. N. N. CHYMIÆ ET MATHEM. PROF. PVBL.
DOMINI PARENTIS ET PRÆCEPTORIS SVI OMNI FILIALI AMORE ATQVE HONORE NVNQVAM NON PROSEQVENDI,
PRO LICENTIA
SVMMOS IN ARTE MEDICA SALVBERRIMA HOHORES ATQVE PRIVILEGIA DOCTORALIA MORE RITVQVE MAJORVM SOLENNI CONSEQVENDI,
PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI ATQVE VENTILATIONI TRADET
AVTOR ET RESPONDENS
HIOBVS PHILIPPVS Ludolff/ *Erffurt. Philos. Mag.*
DIE VII. JANVARII ANNI M DCC XXVII.
IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS HORIS CONSVETIS.

ERFORDIÆ, Typis GROSCHIANIS, Acad. Typogr.

PER-ILLVSTRI AC GENEROSISSIMO DOMINO,

DOMINO

GEORG. MELCHIORI DE LVDOLFF,

SACRÆ CÆSAREÆ MAJESTATIS ET TOTIVS SACRI ROMANI IMPERII JVDICII CAMERÆ, QVOD WETZLARIÆ FLORET, ASSESSORI SPLENDIDIDISSIMO, EXCELLENTISSIMOQVE,

DOMINO SVO PERQVAM GRATIOSO, ET COGNATO SVPREMO.

VIRO

NOBILISSIMO ET CONSVLTISSIMO

DOMINO

CONR. LVDOLFFO

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI DANIARVM REGI
MONETARVM CVRATORI ET PROBATORI,

**PATRVO SVO MAGNO HONO-
RATISSIMO,**

ATQVE E BAPTISMATIS FONTE SVSCEPTOR
BENIGNISSIMO,

NEC NON

VIRO

NOBILISSIMO, AMPLISSIMO ET CONSVLTISSIMO

DOMINO

JOH. WILHELMO LVDOLFFO,

J. V. DOCTORI CELEBERRIMO,

LAVDATISSIMI IMPERIALIS JVDICII CAMERÆ WET
LARIENSIS ADVOCATO ET PROCVRATORI EXIMIO
ATQVE GRAVISSIMO,

PATRVO SVO COLENDISSIMO

ET PATRONO AC FAVTORI EXIMIO,

PARITER ATQVE

VIRO

NOBILISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO

DOMINO

CHRIST. ADOLPHO LVDOLFFO,

PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORI ET PRACTICO TRANTENANENSI FELICISSIMO,

PATRVO SVO ITIDEM COLENDISSIMO,

NEC NON

PATRONO ET FAVTORI EXIMIO.

ET DEMVM

NOBILI ET DOCTISSIMO

DOMINO

HIERON. LVDOLFFO,

PHILOSOPHIÆ ET J. V. STVDIOSO, ET FRATRI GERMANO DILECTISSIMO,

SINGVLIS NATIS ERFFVRTENSIBVS;

Sub felicissimis novi anni auspiciis
Supremum omnium donorum bonorum fastigium,
Perennantem nimirum sanitatem,
nec minus
Exoptatissimum Consiliorum & Negotiorum successum
pariter atque
Summam ac Eminentissimam pro Voto, Desiderio & Meritis cujuscunque Felicitatem ac Prosperitatem ulteriorem, cum desideratissimis bonis ac donis, & speciatim Fratri suo Germano felicem in studiis suis successum
precatur.
Ac simul iisdem
Dissertationem Suam Inauguralem Medicam,

DE PALPITATIONIS CORDIS
PATHOLOGIA ET THERAPIA,

In probatissimum τεκμήριον
Submississimæ devotionis & subjectionis erga
alte memoratum
DN. DN. ASSESSOREM,
In Signum evidentissimum Venerationis filialis erga antea Laudatos Cognatos, Dominum Patruum Magnum & Susceptorem,
n. n. Patruos suos omni honoris
cultu excipiendos,
& tandem
In testimonium amoris erga Fratrem suum,
qua decet Observantia ac Reverentia,
Subjectissima, Devotissima, Decentissima, Deditissima
& fraterna
Dat, Dicat, Dedicat & Consecrat
Per-Illustris ac Generosissimi DN. DN. ASSESSORIS,
Domini sui perquam Gratiosi

humillimus & devotissimus Servus & Cliens,
Honoratissimorum Dominorum Patrui Magni & Patruorum perpetuus Cultor
& Fratris Amandi fidus Frater
AVTOR ET RESPONDENS.

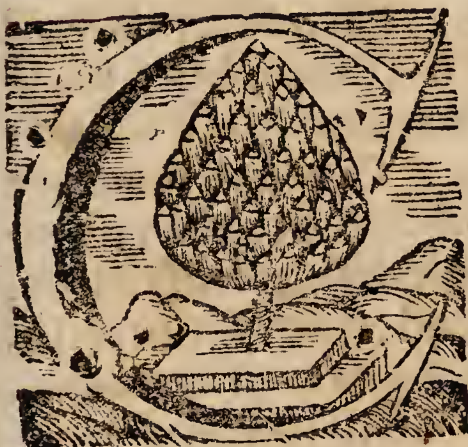

Q. D. B. V.

CAP. I.

PHYSIOLOGICAM CORDIS PERTRACTATIONEM EXHIBENS.

§. I.

Um in præſentiarum *Cordis Palpitationem* pertractandam & pro viribus perſpicue explanandam mihi ſumſerim, maxime viſum fuit, generalia quædam fundamenta, Phyſiologica quidem, hacce de materia delibare, præprimis quæ *partem Principalem affectam*, *Cor*, reſpiciunt, ubi tractandum mihi erit, *quomodo Cor in ſtatu naturali ſit conſtitutum, ubi ejus ſit ſitus, quali fungatur munere in Machina Noſtra,* quæ omnia patefient, quando *Definitionem genuinam Cordis* poſiturus ſum. Certum enim eſt, & in arte Therapeutica, quanta quanta etiam ſit, ſemper expertum, quod bene diſtinguens bene doceat, conſequenter etiam bene curet; Nam τὸ bene diſtinguere conſiſtit hic in genuina & bona cognitione morbi facta, ad quam cognitionem noſtri morbi eo melius perveniendam, utram-

que fere abſolvet paginam, quando *ſtatum Cordis Naturalem P. N.* præmitto.

§. II. *Status* autem *Cordis Naturalis* ex nullo alio fonte erit percipiendus, quam *ex Anatomicis*; *Anatomiæ* enim in *Medicina* tanta utilitas, tantaque neceſſitas eſt, ut ſine hac Medicus ſemper in tenebris verſetur, & reipſa nomine Medici indignus judicetur. Ex *Anatomia* igitur pateſcit *Cor eſſe partem Organicam muſculoſam, in Thorace ſitam in pericardio contentam, Arteriis, Venis, Nervis, Muſculis, Auriculis, binisque Ventriculis atque undecim valvulis præditam, ad Circulationem ſanguinis, ipſamque ſanguificationem rite inſtituendam, Corpori humano conceſſam.* En igitur Conſtitutionem Cordis Naturalem, Situm, illiusque Munus in corpore! quæ omnia in definitione præpoſita continentur.

§. III. *Cor* igitur, quoad primum, invenitur *Subſtantiæ eſſe Muſculoſæ*: *Cor* eſſe *Muſculum* negant multi, dicentes: *Muſculum eſſe partem Corporis Organicam motui animalis Voluntario dicatam. Conf. Tab. Anat. Welſchii, Joh. Riolan. Enchirid. Anat. & Patholog. p. 83. Chirurg. Berbett. p. 444. & Thom. Bartholini Anatomia p. 34. de Muſculis*, pariter ejusmodi conditionis Muſculorum definitionem tradit, hinc preſſo pede ſequitur, quod, hac poſita Muſculorum definitione, non poſſit aſſeri, *Cor eſſe Muſculum*: Certum namque eſt, & experientia confirmatum, quod Cor præter voluntatem noſtram & nobis nolentibus volentibus moveatur, ſicque ſtatim concludunt, quia motus adeſt involuntarius, *Cor non eſſe Muſculum ipſum, ſed tantum compagem muſculorum minorum. Vid. Tab. XLII. ſupra dicti Welſchii.* Alii iterum dicunt, quod cor conſtet & compoſitum ſit *ex Muſculis*, non autem dicere volunt, *quod Cor ipſum ſit Muſculus. Conf. Celeb. Eyſelii Compend. Phyſiol.* ſed, quando hanc rem intimius paulo perpendo, ſtatim apparet, quod contradictionem involvat, ſtatuere, *Muſculos cordis motorios, & tamen motui involuntario dicatos*, nam *Muſculi cordis* movent, præter *noſtram Voluntatem.* Sequitur hinc, Definitionem talem Muſculi minus genuinam eſſe, quia non convenit omnibus muſculis in corpore noſtro

ſtro exiſtentibus. Alii hanc rem probe inſpicientes, aliam & meliorem definitionem Muſculi ſuppeditant v. gr. *Gerardus Blaſius in Anat. Contract. pag. 19.* ſic definit: *Muſculus eſt Motus partis præcipuum inſtrumentum,* quæ definitio omnibus Muſculis recte competit. Sunt alii, qui dicunt *Muſculos* debere conſtare ex *Capite, Cauda & Ventre*, ſive ſecundum verba *memorati Barthol. p. 38. Muſculus* dividitur in *principium, medium & finem;* Sed quia hoc de *Corde* non poteſt dici, concludunt, *etiam non eſſe Muſculum;* Hæc tamen Concluſio non valet, quia dantur alii Muſculi in corpore noſtro, v. gr. Sphincter Ani & Veſicæ, quæ Capite, Cauda & Ventre non gaudent, & tamen ſunt Muſculi, & vocantur Orbiculares. Qualem ſententiam confirmant quoque Varii Autores, imprimis *Hippocrates & Galenus*, quorum ſententia in eo conſiſtit, ut ſtatuant; quod *Cor ſit Muſculus ſui generis.* Muſculus κάρτα ἰχυρὸς, ut vocat *Cous l. de corde c. 4. t. 2. Conf. Celeb. Wedelii Phyſiol. Reform. p. m. 48.* Hoc videmus etiam *in Lowero Tr. de Cord. p. 132. Stenonius, de Glandulis & Muſc. it. in ſpecimine muſculorum Geometrico,* Cor eſſe Muſculum ex totius ſtructura & fibrarum fabrica demonſtravit, multis argumentis, quo de legi meretur *Memorat. Barthol. de Thorace pag. 361.*

§. IV. Quod attinet ad ſitum Cordis, notandum quod in medio Thorace ejus ſit ſitus, Figuræ eſt piniformis, nonnulli comparantur pyramidi inverſæ, ſecundum *Thom. Barthol.* eſt Conoidalis, quia in Mucronem exit. Pars Superior & latior dicitur baſis Cordis ſive Radix. Pars infima acutior dicitur Conus, Mucro, Vertex, Cuſpis & Apex Cordis; involvitur Pericardio, tanquam ſacculo. Fuſior tractatio & explicatio ſi deſideretur hac de materia, poteſt legi *Riol. de Corde p. 219. & Th. Barthol. p. 355.*

§. V. Pauca quædam ratione Muneris & officii Cordis in corpore noſtro eſſe addenda judico, quia de hacce materia diverſi Autores diverſam proferunt ſententiam; Sunt, qui putant *Circulationis Sanguinis gratia Cor eſſe;* Sic *Welſchius in Tab. XLII. de Corde* dicit. *Eſt Compages Muſculorum*

minorum, Circulationi ſanguinis dicatorum. Sane parvi & exigui momenti Munus, quo fungatur Cor, quali reliquæ arteriæ & Venæ quoque gaudent, nam ſunt etiam Circulationi Sanguinis dicatæ; Hinc cordi non eſſent imponenda alia altioris indaginis ſynonyma v. gr. Sol Microcoſmi, Radix & Theſaurus Vitæ, & ſicuti Riolanus de Corde ſcribit: *Cor eſt Viſcus primarium & nobiliſſimum totius Corporis, fons Nectaris Vivifici, cujus influxu vitalitas ſingularum partium recreatur atque fovetur; quod primum naſcitur, & ultimum moritur: cujus beneficio vivunt & ſubſiſtunt omnes corporis partes.* Hinc *majori* omnino *munere* gaudet *Cor*, quod ſecundum meam Cordis definitionem in §. II. poſitam conſiſtit in *Sanguificatione & Circulatione ſanguinis.* Duplex igitur eſt Uſus, Sanguificatio & Circulatio; Sunt, qui Sanguificationem in Corde fieri negant, putantes; Cor, ipſique annexa vaſa ſe purè paſſive habere, & locum ſaltem his liquoribus pro motu & tranſitu meliori concedere: dum nimirum Chylus in receptaculum commune, & ex hoc in Ductum Thoracicum delatus, cum ſanguine in venis axillaribus, ſenſim ſenſimque ſubigitur, ubi ſtatim adeſt principium ſanguificationis, & tandem ſucceſſive alteratur, ac Spiritu Vitali impraegnatus, in ſanguinem mutatur, quæ actio, ſpeciatim ſanguificatio, per continuum motum, tam progreſſivum, quam localem & agitationem cum M. S. abſolvitur, & exinde Sanguificationem non eſſe actionem Organicam, ſed ſaltem pure ſimilarem, adeoque proprie loquendo nullum corporis viſcus organorum ſanguificationis nomen mereri, concludunt, & ſic porro, uti *Charleton in Oeconomia Animali p. 51.* & ſpeciatim *Glyſſonius in Anatome Hepatis* habet.

§. VI. Hæc omnia ſpeciem veritatis præ ſe ferunt, & verum quidem eſt, quod ſanguificatio per continuum motum & circulationem per arterias & venas inſtituatur & abſolvatur, ſic recte aliqua limitatione opus habet ſententia præſens, nimirum, quod iſta ſanguificatio, quæ in Corde inſtituitur, non ſit in ſenſu rigoroſo ſ. Philoſophico

co accipienda & arripienda, non proprie, quod nimirum omni ex parte perfecta & absoluta sanguificatio in Corde instituatur, sed tantum improprie, quatenus in Corde fit intimior mixtio & mutatio particularum Salinarum & chylosarum cum particulis purpureis, volatilibus & sulphureis; Porro in Corde Sanguificatio fit *Magisterialiter*, *Ministerialiter in Hepate*, *Liene*, *& aliis Visceribus depuratoriis s. cobobiis*, secundum verba *Celeberr. Wedelii in Patholog. Medic. dogm. p. m. 519.* & quia M. S. ex dextro cordis Ventriculo ad Pulmones per arteriam Pulmonalem s. Venam arteriosam transit, tunc etiam maxima mutatio fit in illis ab aëre inspirato. Hanc igitur insignem mutationem & Chyli in sanguinem conversionem in Corde fientem, vocamus sanguificationem, quæ autem sufficienter absolvitur in Arteriis & Venis.

§. VII. Hæc autem intimior mixtio particularum salinarum & oleoso-sulphurearum absolvitur atque perficitur in Corde, mediante motu, s. pulsu, *constrictorio & dilatorio*, in quo vita sanitasque consistit, nimirum in *Systole*, *& Diastole*, quorum primus sive Systalticus, est proprie sic dicta cordis actio, secundus autem sive Diastalticus est passio cordis, secundum *Riolanum p. 219. cum excipit*, *dilatatur*, *dum expellit*, *contrahitur;* Modus autem fiendi sive ratio, quare cor pulset, ita procedit, nimirum Sanguis per Venam Cavam intrat in dextrum cordis Ventriculum, & distendit atque irritat fibrillas cordis, qua distensione & irritatione facta fluidum in nervis contentum summe activum in motum excitatur, ut deinde sese contrahant, sanguinemque propellant, & sic Circulationem per totum Corpus instituant. De ulteriori vero Cordis Usu, *quod nimirum Animæ sit sedes*, nihil æque certi & indubitati dici potest; sufficiat modo hoc scire, quod *Anima sit in toto Corpore & in qualibet sui parte.*

§. VIII. Et hæc sufficiant, pro scopo nostro obtinendo, nimirum pro explicanda *Physiologica*, sive quod idem est, *Naturali constitutione Cordis*; Ulteriorem & fusiorem si quis

desideret hacce de parte nobilissima Corporis humani considerationem atque explanationem, placeat evolvere supra allegatos Anatomicos Celeberrimos, quibus hanc rem relinquo, & nunc Pathalogicum Cordis statum in me suscipio, pro viribus evolvendum & explanandum, & quidem in specie ad Thema præsens exhauriendum, necessum erit, ut inquiram, qualis sit *status præternaturalis in præsenti affectu, nimirum Palpitatione Cordis, & quomodo describendus sit, quibus Causis, tam immediatis, quam etiam mediatis & procatarcticis ortum suum* utplurimum debeat, ut eo melius etiam *hujus morbi Therapia* suppeditari queat.

CAP. II.

PALPITATIONIS CORDIS PATHOLOGIAM PROPONENS.

§. I.

PErtractato statu Cordis Physiologico, ad Pathologicum nunc quoque deveniamus necesse erit, quia sine hac pathologica consideratione *Therapia* præsentis nostri affectus est manca atque inutilis, in qua Pathologica consideratione delibanda venient varia ad *statum P. N.* pertinentia, nimirum 1) *Morbus ipse*, ubi *definitio* istius erit ponenda genuina, 2) *Variæ causæ*, & tandem 3) *Varia Symptomata & affectus*, ex quibus tam *Diagnosis* quam *Prognosis* Palpitationis Cordis institui rite queat.

§. II. In genere autem notandum est, *quod læsiones Cordis variæ possint existere.* Aliæ sunt magis *Externæ* & fiunt a Causis externis; Aliæ sunt magis *internæ*, & fiunt magis a Causis internis. Aliæ iterum Læsiones sunt, quæ *Substantiam ipsam partis hujus Nobilissimæ concernunt*, Aliæ; *quæ sanguinem in hac contentum*, & iterum Aliæ; *quæ Motum Cordis respiciunt.* Externæ Cordis læsiones sunt, quando Vi & impetu instrumento aliquo pungente l. scindente exteriores partes Cordis, ut pericardium, læduntur atque afficiun-

ciuntur; Ulterius ob consensum Nervorum in aliis morbis v. gr. in Cardialgia, Apoplexia, Vomitu, Cephalalgia & sic porro, cor afficitur & in motu suo plus minus impeditur. Porro ad externas quoque Læsiones Cordis referuntur Vermes in Pericardio geniti, qui affectus admodum rarus est, & paucis, & fere nulli cognitus; Interim tamen *Salius* observavit tales Vermes & *Riolanus* affert Exemplum Angli cujusdam, cui Cor erosum fuit a Verme, qualem Historiam legere est apud *Aurelium Severinum. Conf. Riol. p. 326.*

§. III. Læsiones, quæ fiunt magis internæ, sunt omnia in Corde ejusque Ventriculis p. n. reperta: Sic v. gr. *frustulum adiposum*, *Paulinus*, & *Wormius Carunculas quasdam interius albicantes, exterius rutilo colore emergentes*, invenerunt, qua de re legi merentur *Historiæ Rariores Thom. Bartholin.* Ubi etiam Exempla exhibuit eorum hominum, qui *polypo Cordis* laborarunt, & ossa atque Cartilagines in Corde interdum se invenisse affirmat. Quæ etiam *ipsam Cordis substantiam* proprie concernunt, huc trahendæ sunt, in quarum Classem pariter referuntur *Vermes & Lapilli* in ipsis Cordis ventriculis geniti atque producti, *excrescentiæ variæ verrucales* cordi vel pericardio adnatæ. Morbi porro, qui ipsam substantiam Cordis respiciunt, sunt, quando Cor, quoad calorem suum nativum sit intemperatius, & inclinet vel ad temperamentum potissimum frigidum, vel ad nimis calidum, seu habitu innato sive acquisito, exinde sanguificatio rite peragi in Corde nequit, hincque particularum serosarum in sanguine pariter atque suphurearum & terrestrium generationi, & in genere, quoad prius, Cachexiæ & quoad posterius, affectui icterico vel flavo vel nigro, vel etiam ipsis febb. ardentibus & acutis, ansa præbetur certissima, *Conf. supra laudat. Wed. Pathol. Cap. De Symptomatibus Cord. & Pulmonum.* Ulterius substantia Cordis proprie afficitur, in istis tristissimis affectibus, nimirum *Hectica & Hydrope* cordis, qui sane atrocitate sua non unum è medio sustulerunt, quorum primus Energiam atque modum

ope-

operandi in eo exhibet, ut Cordis fiat consumtio & depascentia, fibrarumque motricium & fermenti Vitalis s. cum Veteribus, flammulæ vitalis extinctio, seu sensim sensimque resolutio, a defectu Lymphæ seu chylosæ materiæ nutrientis, proveniens; hinc etiam alii autores vocarunt *Tabem, Marasmum, languorem & consumtionem Cordis.* Alter autem ejusmodi Naturam induit, ut abundet p. n. aqua in pericardio: Notum enim est ex Anatomicis, semper sufficientem quantitatem Aquæ sive lymphæ ex glandulis Cordis separatæ in pericardio residere debere, quæ forsan eam ob causam in hunc locum a Natura deponitur, ut Cordis substantia semper humida maneat & servetur, ad motum eo melius perficiendum; Si igitur defectus hujus materiæ sive lymphaticæ Aquæ invenitur, non potest non oriri prior affectus s. Cordis Hectica, sin autem abundat hâc Aqua plus justo, posterior affectus sive Hydrops Cordis. Ad quam substantiæ ipsius Cordis læsionem pertinet quoque *Abscessus*, qui tamen admodum rarus invenitur.

§. IV. Ex his omnibus recensitis Cordis læsionibus videmus, quod paucæ existant, quæ proprie essent annumerandæ Cordi, sive quarum origo debeatur Cordi, sed semper fere est insons, & alienis vitiis peccat, qualem quoque videtur habere sententiam *Riolanus in Considerat. Cordis Medica p.m. 225. ideoque pars ista diligenter conservanda, (sc. Cor.) quæ non patitur proprio vitio, sed sordibus alienis, quibus inquinatur & corrumpitur.* Et hoc quoque Veritati consentaneum magis videtur, certum namque est, quod modo afficiatur defectu materiæ nutrientis, interdum quoque abundantia, modo etiam aliæ circumjacentes partes, ad circulationem sanguinis, ipsamque sanguificationem peragendam perquam utiles & necessariæ, non sunt in debita crasi, in debita constitutione atque dispositione constitutæ, hinc morborum myriades producuntur, & plerumque cordi origo adscribitur, sed minus bene.

§. V. Sanguinem quoque ipsum, alias in statu sano

The-

Thesaurum Vitæ, in producendis atque creandis variis Cordis affectibus tristissimis, suum quoque conferre Symbolum, quis non videt? Dum nimirum tam qualitate quam quantitate interdum peccare illum, certissimum ex Pathologicis est, & quod utroque modo possit concurrere, & immediate atque efficienter producere hunc nostrum Cordis affectum, *Palpitationem scil. Cordis*, in sequentibus, ubi de Causis erit agendum, demonstraturus sum. Jam interim dico, Cordis læsiones etiam oriri posse a Sanguine tam qualitate quam quantitate peccante: Evidentissimum hujus rei demonstrandæ Exemplum atque Argumentum habemus in Plethoricis, & iis, qui nimio sanguine gaudent, quales sunt Sanguinei, qui variis Cordis affectibus obnoxii sunt, interdum corripiuntur *Syncope*, quando nimirum sanguis plus justo ad Cor defertur, & fibras motrices nimis dilatat, sicque impedit, quo minus Systole Cordis peragi potest, h. e. Cor sanguinem non expellit, sed stagnat in Corde, per consequens, omnis pulsus & interdum etiam Vita ipsa perit; Experiuntur quoque sæpius *Lipothymiam*, quæ a Syncope ut majus & minus differt. Si insimul quoque accedit, quod talia Subjecta Plethorica spissitudine sanguinis laborent, scilicet quod eorum sanguis tam quantitate quam qualitate peccet, tunc omnino eorum status periculosior redditur, ob concursum morborum: Sanguis enim talis plerumque in grumescentiam abit, atque in Corde & arteriis annexis ad varias Obstructiones faciendas occasio datur, hinc veniunt istæ excrescentiæ, quarum quædam Exempla in antecedentibus sunt allegata, isti *Polypi*, quorum autores passim mentionem faciunt, qualem etiam observavit *Cel. Eyselius*, in Cadaveris cujusdam ventriculo dextro, magnitudine juglandi majori adæquantem, exterius albidum, pituita viscida obductum, interius vero nigricantem. *Conf. ejus Comp. Pathol. p. 122. de Polyp. Cord.* Talis itaque concretio fit a particulis terrestribus & limosis, quæ sensim sensimque lateribus vasorum se affigunt; Qualem quoque rationem

 nobis-

nobiſcum communicavit *Cel. Wedelius* ſequentibus verbis: *Vaſa, ut Venæ & arteriæ, ſunt inſtar Canalium, unde, ſicut alias aquæ in Canalibus, quos tranſeunt, materiam limoſam, qua ſcatent, ſenſim & ſenſim deponunt, & ad latera affigunt, ita etiam ſe res habet in Vaſis:* eumque in finem aperientia eſſe propinanda, commendat *Clariſſ. ille Vir, Conf. Tract. de Medicam. Facult. cognoſcendis & applicandis p.m. 44.* Videmus ergo apertam & evidentiſſimam Polyporum & in genere omnis congrumeſcentiæ ſanguinis generationem, interea omnis ſanguis Craſſus, Viſcidus, qualis in *Cacochymia, Cachexia & Temperamento ipſo phlegmatico,* & Melancholicus, bilioſus, polyporum promus condus eſſe poterit. Ulteriorem & fuſiorem Polyporum Cordis tractationem ſi quis deſideret, evolvere placeat *Claſſ. Albini Diſſ. de Polypis.*

§. VI. Unicum in hac materia reſtat inquirendum, in §. nim. ſecundo hujus Capitis dictum fuit, nonnullas dari Cordis Læſiones, *Motum* ſaltem illius quæ concernunt; Ex Pathologia ſic non ignotum eſſe credo, Motus Læſiones triplici modo ſeſe exerere, nim. vel *abolitione, imminutione & depravatione;* Primum quod attinet, quando motus Cordis aboletur, hoc deprehendimus in quibuscunque *Syncopticis, Apoplecticis, Lipothymia & Catarrho ſuffocativo* laborantibus, ubi pulſus ſive ſyſtole & Diaſtole Cordis plane abeſt, vel ad tempus, interdum quoque in totum, ut in *Aſphyxia,* ſicque moriuntur.

§. VII. Alter gradus, quando nimirum Motus Cordis imminuitur, videre eſt in omnibus *Eclyſi* laborantibus, tanquam primo gradu animi deliquii, ibi invenitur pulſus imminutio ſive debilitas, porro in *Tremore Cordis* afflictis, ubi percipitur Motus ejus quodammodo deficiens, vibrans & tremulus, deſumta Metaphora a tremore Terræ, cum quo optime comparari poſſe Tremorem Cordis dicit *ſupra Laudatus Wedelius in Pathol. Medic. Dogmat. pag. 522. Germ.* redditur Ein Zittern des Hertzens, & inſequitur imminutæ ac vitioſæ Cordis conſtrictioni, in qua fibræ muſcu-

musculorum Cordis celerrime, & quasi semi contractè Systoles & Diastoles vices obeunt.

§. VIII. Accedo nunc ad tertium & ultimum gradum motus Cordis Læsionis, nimirum depravatum, ut appareat, quo modo Sol Microcosmi in hac motus specie sit constitutus; Videmus igitur, quod 1) in genere omnes inordinati motus, pulsusque Cordis & arteriarum ad hancce Classem referendi veniant, quales inordinati motus se exerunt in omnibus febribus ardentibus malignis & acutis, quando periculosus illarum status adest, & fere mors in olla reperitur, tunc pulsus evadit debilis, inæqualis, intermittens, recurrens, lancinans & caprizans, sicque porro. 2) In specie ad hanc classem est referendus præsens noster affectus, *Palpitatio Cordis.* Nam in hac non est abolitio motus, alias inter hanc & syncopen ejusque gradus nulla daretur differentia; Non est porro motus imminutio, quia Cordis motus adest fortis, quin imo sæpissime fortissimus, adeo ut percipi nonnunquam auditu queat, quod sane in imminutione motus non reperibile; Restat itaque depravatio Motus Cordis, ad quam Palpitationem esse referendam judicavi, quæ *Palpitatio Cordis* autem eo luculentior patefiet, quando ad definitionem Causasque ejusdem tradendas, pariter atque Diagnosin & Prognosin faciendam, quædam sum prolaturus. Ad quod negotium nunc me accingo *Definitionem primo de Palpitatione Cordis* positurus.

§. IX. Antequam autem hoc negotium aggredior, mearum partium esse duco, harum hucusque pertractatarum rerum rationem reddere, si nimirum quis putet, me, in antecedentibus, in pertractandis variis cordis læsionibus frustaneum suscepisse laborem, dicens, quod talia omnia ad scopum præsentem, sive ad explicandam & curandam Palpitationem Cordis, neutiquam quid faciant. Sed ad hoc erit respondendum, utique antecedentia, Cordis varium statum præternaturalem, ejusque varios morbos explicantia, huc pertinere, eam

ob rationem, quia omnes Læſiones Cordis, in hactenus dictis allegatæ, ſymbolum ſuum afferre in producenda *Palpitatione Cordis* varie poſſunt, ſicque facilior erit res in dandis Cauſis hujus effectus brevitati ſtudere, hoc tamen modo, ut Exempla quædam autorum hujus vel illius Cauſæ etiam ad illuſtrandam rem adducantur.

§. X. *Cordis* igitur *Palpitatio* eſt *Motus depravatus, quo Cor ordinem ſuum priſtinum conſuetum ſive Naturalem in Syſtole & Diaſtole non ſervat, ſed immoderata & convulſiva Concuſſione, impetuoſe admodum ſubſultat, commovetur & pulſat, a quavis fibrillarum Cordis nervearum irritatione majori vel minori, & hinc dependente irregulari & inordinato motu & influxu fluidi iſtius nervei, proveniens.* Inſignitur hic affectus aliis quoque nominibus: Sic vocatur *Saltus cordis, a Scaligero* ſubſilitio Cordis, *Germ.* **Hertz-klopffen/ Hertzbeben/ oder Zittern des Hertzens.** Vocatur etiam a Nonnullis *Tremor Cordis;* Cnmmuniter hic Tremor Cordis & palpitatio, pro uno eodemque habentur, cum tamen toto cœlo differre ex antecedentibus certum eſt, Palpitatio enim eſt immoderata & vehemens Cordis concuſſio, impetuoſiſſima Syſtole ac Diaſtole moleſta, in qua Cor violenter concutitur & quatitur; qualis motus recte dicitur *ab Hippocrate Noſtro Coo,* a quo jam ſuo tempore Cor habitum fuiſſe pro Muſculo, in Capite primo demonſtravi, Convulſio Cordis, qua de re fuſiorem explicationem nobis ſuppeditavere *Lowerus Tract. de Corde p. 132. Mayow de Motu Muſculorum p. 95.* qui modum, *quomodo fit Palpitatio,* diſtincte demonſtravit. *Tremor Cordis* vero dicitur, cum minores pulſus & crebriores, & quaſi tremuli, pulſui languido & crebro ſimiles ſunt obſervandi; In *Palpitatione Cordis* fibrarum vehementiam, in *Tremore* vero earum crebritatem adeſſe obſervavit *Williſius in Pharm. Rat. P. I. p. 260. Hoffmannus & cum hoc alii* inter Palpitationem & Tremorem, hancce poſuere differentiam, ſane non parvi pendendam, quod nimirum *Tremor* ſit *Palpitatio levior, Palpitatio* vero *vehemens Tremor,* & ſic, ut hic duo affectus, inter ſe invicem

probe

probe diſtinguantur & ob diverſitatem Motus unus ab alio ſeparetur, optime commendant, *quo de vid. Wedel. Pathol. Medic. Dogm. p. 522.* In genere eſt hæc differentia adnotanda horum affectuum, qualem etiam in antecedentibus injunctam eſſe *ex §. VII. hujus Cap.* conſtat, quod nimirum uterque affectus ad motus depravationem ſit adducendus, ſed quod prior affectus nim. *Palpitatio Cordis* magis ſit motus depravatus, auctus & vehemens, Poſterior autem, magis imminutus & debilis.

§. XI. Bene quoque ulterius diſtinguendus præſens affectus, bene ſi concipere illum intendimus. Non enim hic intelligenda eſt *palpitatio Cordis Naturalis*, quam in meam jam conſiderationem non cadere ex Definitione in §pho antecedenti exhibita, liquet; Aliud enim eſt σφυγμὸς, Pulſus, aliud παλμὸς, Palpitatio. Ulterius per hanc Palpitationem non ſunt intelligendi, Pulſus abſolute aucti, in quantitate peccantes atque immoderati, nonnaturales quoque a Cauſa externa tranſitoria, non morboſa, provenientes, porro illi, qui in ſanis quibusvis a motu corporis & animi fortiori, ebrietate, Venere, balneis & aliis contingunt; Tandem pulſus aucti a Cauſa morboſa, unde in febribus quibusvis tam continuis quam intermittentibus, tam malignis, quam benignis, pulſus quidem celer, velox atque citatus adeſt, proprie tamen loquendo Cordis palpitatio non locum habet; Hæc omnia non pertinent ad præſentem ſcopum, dum non reſpondent rite Definitioni datæ, ſed tantum *Motus depravatus Cordis*, qui ordinem ſuum priſtinum & conſuetum non ſervat, venit conſiderandus, qui interdum pro ratione Cauſarum Major vel mitior aliquo modo exiſtit, interdum cum febri eſt conjuncta, & tunc Symptomatis naturam induit, ſicuti interdum ſolet ſupervenire Morbo Gallico, & febribus peſtilentialibus & malignis: Interdum autem & frequentius citra febrim, quando nimirum Præternaturaliter Palpitatio inducitur a ſpaſmis Cordis, a materia craſſa vel irritante, quæ Cordi inhæret. Hinc Differentia iſta eſt advertenda, quod *alia Palpitatio* ſit

& fiat *per consensum*, nimirum ubi aliæ partes in nostro Corpore in causa sunt, ut producatur talis affectus; *Alia* autem *per Essentiam*, ubi nimirum ipsa Causa & Fons hujus affectus latet, & quærenda sunt in ipso Corde, s. etiam sanguine, in Corde sive vasis annexis stasin & coagulationem intendente; *Alii aliam* hæc posuere differentiam & distinguunt *in Symptomaticam*, quæ nimirum secundum nostram divisionem *fit per Consensum*; Et *in Idiopaticam s. per Essentiam*; Hæc ultima species, licet plerumque fit citra febrim, tamen periculosiorem priori esse, Experientia constat, quia utplurimum nobis indicantia sufficientia deficiunt, utrum adsit *Sanguinis stasis*, utrum adsit *Polypus Cordis*, nec ne? In tali autem palpitatione, ubi nimirum ab effervescentia sanguinis & exæstuatione provenit, qualis in febribus est, tunc curata febri, & sublata, curatur & aufertur etiam Symptoma, sive *Palpitatio Cordis*. Utriusque autem speciei Palpitationis Cordis Therapiam s. medendi methodum q. f. p. sum traditurus in ultimo Capite.

§. XII. Nunc *ad ulteriorem Definitionis meæ Explicationem* ut progressum faciam, necesse est, ubi maxime iste labor eò erit directus, ut Symptomata sive signa, ex quibus iste affectus erit cognoscendus & dijudicandus, non solum ex Definitione posita eruam, sed & Exemplis aliorum Autorum illustrem; Ex his igitur verbis in Definitione positis: *Quibus Cor ordinem suum pristinum Consuetum sive Naturalem in Systole & Diastole non servat, sed immoderata & convulsiva Concussione impetuose admodum subsultat, commovetur & pulsat.* Ex his, inquam, verbis Diagnosin deducendam esse nemo negabit, quæ adeo dijudicatu est facills, ut statim ipsis fere sensibus occurrat, nimirum Visu, auditu & tactu sæpissime allegata Symptomata, Morbi præsentiam s. Diagnosin certo indicantia, certo quoque percipere possumus. Sufficienter quidem hæc omnia ex pulsu cognosci nequeunt; igitur sæpius necesse est, regioni Sterni circa latus sinistrum, ubi Cordis pulsus optimus, admovere manum pro rite percipienda cordis palpitatioee, variisque Symptomatibus in

ista

ista contingentibus, & hoc fit, pulsu arteriarum interdum salvo, interdum tamen mutato & plus justo celeriori, prout malum vel leviori vel pejori in statu observatur esse. Et hoc, ut nimirum tactu perspiciamus in Carpo vel regione Sterni præsentiam affectus, non semper opus esse, Experientia variorum Exemplorum testis est, cum interdum adeo sit vehemens, ut solo auditu possit percipi, visuque cognosci, tanta interdum cum vehementia, ut sonitus ad distantiam & ab adstantibus percipi potuerit, qualia Exempla nobis præbent, *Tulpius & specialiter l. 2. Obs. 25. Ubi palpitatio (orta a Lapillo in Corde) præ foribus & Conclavi a prætereuntibus distincte percipi potuit.* Idem & *Forestus lib. 17. Obs. I. Bartholinus Hist. Anatom. 18. Cent. I.* sicut etiam *Epiphanius Ferdinandus Hist. 79. culcitras superstratas amovisse* observavit, vel etiam *costæ distractæ, & fere diffractæ fuere*: Vid. *Schenkius lib. 2. Observ. Horstius lib. 3. Obs. 17. Hœchstedterus decad. 9. p. 361. Mayow de motu Musculorum p. 96. Piso de Colluvie serosa p. 166.* notat palpitationem Cordis, in qua indumenta quasi flabello mota inæqualem cordis motum æmulabantur, & Thorax & Sternum ab illo motu a sede naturali dejecta mediocriter extuberabant; *Fernelius* etiam scribit de Palpitatione quadam, tanto fragore facta, ut sæpe animadversa sit thoracis vicinas costas effregisse, & eas, quæ supra Mammam sunt, de propria sede depulisse: sæpe etiam arteriarum foras dilatasse in aneurisma contracti pugni magnitudine, in quo & tactu & visu conspicua fuit pulsatio, quo de evolvi meretur *Wedelius in Pathol. p. 521.* Frequenter cum his signis alia sunt conjuncta & conjungenda, quod nim. fit citra febrim, citra virium debilitatem notabilem, quin potius ejusmodi patientes soleant esse ὀρθοστάδιοι; Solet utplurimum esse *periodica*; Anteit non raro *Cardialgia*, *Ructus* & alia flatuum signa, sequitur interdum & antecedit in majori Palpitationis gradu anxietas circa præcordia, & in respirando difficultas, succedit quoque *Vomitus*, *Lipothymia*, tunc etiam mors erit timenda, & hæc fiunt cum pallore faciei, vocisque liberiori usu impedito.

§. XIII.

§. XIII. *Causas* quod concernit, meum jam erit, *Causam Palpitationis Cordis immediatam sive Proximam* dare, quam in his verbis definitionis meæ inclusam atque contentam esse judico, nim. *A quavis fibrillarum Cordis nervearum, ejusque musculorum irritatione majori vel minori, & hinc dependente irregulari inordinato motu & influxu fluidi istius nervei, proveniens.* Hæc, reor, est Causa immediata, qua posita, ponitur effectus, sive Palpitatio; qua ablata, aufertur.

§. XIV. Ad *Causas Mediatas sive Antecedentes*, omnes istæ videntur reducendæ, quæ quacunque ratione *aut musculos Cordis, aut Nervos ad Cor derivatos* irritare & vellicare possunt; Talesque irritantes Causæ investigandæ atque quærendæ sunt, vel in ipso *organo moto*, corde nimirum ipso; Vel *in motus mediis*, h. e. *in Nervis* sive *Musculis*, Cordis motui inservientibus. Ratione Cordis causa irritans est respectu ejus Parenchymatis vel extra Cor in ejus ambitu, vel intra Cor & Ventriculis ejus, de quibus fere omnibus in antecedentibus, aliqua mentio est facta.

§. XV. Inter *Causas Mediatas*, ad *Cor ipsum & specialiter ad ejus ambitum* spectantes, adnumeranda jure meritoque sunt omnia præternaturalia in pericardio tanquam involucro Cordis contenta atque reperta, præprimis aqua in Pericardio nimis abundans, quam nihil aliud esse, quam Lympham, eo per certa vasa lymphatica derivatam, & ex glandulis Thoracis se eo effundentem, probabile videtur, sicut etiam in §. III. hujus cap. dictum fuit. Insuper quoque *Marchette* observavit ductum ex inferiore corpore ad pericardium lympham deducentem: qua lympha abundante presso deinde sequitur pede *Hydrops Cordis s. Pericardii*, cujus præsentia distenditur pericardium, & quia ista Aqua, dum moveri nequit, sed stagnat, putredinem induit, maximo sic opere cor irritari, & palpitationem molestam æque atque diuturnam per hanc oriri valere, nemo non videt. *Conf. Amatus Lusitanus Cent. 3. Cur. 43. it. Piso Tr. Citat. pag. 186.* qui etiam refert, quod in iis, Cordis qui palpitatione laborant, repertum post mortem fuerit pericardium copioso

sero

ſero diſtentum. Hæc itaque Cauſa Mediata Palpitationis eſt gravior omnibus reliquis ſpeciebus, dum omnia fere remedia incaſſum, ad pellendam eam, adhibentur, qualem ſententiam approbaſſe videtur *Galenus lib. 5. de loc. affect.* ſic ſcribens: *quod aqua abundans in involucro Cordis ſit cauſa palpitationis, quæ ſit una ex graviſſimis, contumax & raro fere curabilis, propterea, quod neque diſſolvi neque diſcuti poſſit;* Tale Exemplum illuſtre præbuiſſe ſuperiori Seculo *Maximilianum II. Imperatorem,* & de quo plura Conſilia, ſine tamen forſan emolumento, Ægroque levamine, ſcripta fuiſſe, dicit *Cel. Wedelius in Patholog. ſuperius citat. p. 523.*

§. XVI. Ad *Cauſas Mediatas, præprimis extra Cor, ſive ambitum ejus poſitas, referenda* quoque ſunt tubercula, pariter atque excreſcentiæ verrucales, cordi vel Pericardio adnatæ, quibus vel maxime palpitationi Cordis admodum vehementi anſa dari poteſt, quarum hiſtoria & exiſtentia in §. III. huj. cap. aliquo modo eſt delibata; Exempla harum poſt mortem in diſſectis repertarum videbimus *in Schenckio lib. 2. Obſerv. p. 214.* qui Exemplum Sacerdotis cujusdam allegat, ubi poſt mortem circa cordis baſin excreſcentia carnea reperta fuit, item in alio, de quo vid. *Bonnettus Sepulchreto p. 639. & 640. 651.* nec non *Zacutus Luſitanus l. 8. Med. Princip. Hiſt. Cap. 8. Obſ. 3.* ubi ex excreſcentia Carnea inter arteriam magnam palpitatio cordis inſignis orta fuit, & alio loco memorat modo dictus autor palpitationem a carnea excreſcentia in pericardio, durâ, nigrâ *l. 2. Pr. H. obſ. 3.* Sic ex trunco arteriæ magnæ prope Cor oſſeo, palpitationem Cordis gravem obſervavit *Williſius in Pharm. Ration. pag. 246.* Ob venæ pulmonalis cardilaginem adnatam & fere obſtructam palpitationem Cordis notavit *Mayow de Motu Muſc. p. 97.* Lapilli etiam in Corde dari refert *Scholzius in Conſil. 103.* qui invenit Lapillum, nigricantem in eo, qui tali morbo correptus fuit; De Polypis & calculoſis concretionibus, quibus illatum fuit hoc malum vid. *Horſtius in Obſ. & Hoeferus in Herc. Medic. pag. 89. Grembs Arbor. l. 2. c. 1. §. 8.* quod etiam bilis retorrida in to-

phi nigri ſpeciem reducta, produxerit hoc malum, *Vid. Fernel. Pathol. l. 5. obſ. 17.*

§. XVII. Cauſarum quoque Mediatarum Palpitationis Cordis nomen merentur *Vermes*, tam extra Cordis ſubſtantiam, in Pericardio, quam etiam in Ventriculis Cordis ipſis hærentes; Et quidem in ſpecie iſte a variis autoribus ſic dictus *Vermes Cordis*, German. der Hertz-Wurm, quem affectum admodum eſſe rarum, paucisque cognitum, propoſui in §. II. huj. Cap.

§. XIIX. De Cauſis quoque Mediatis, in *organo moto, Corde nimirum ipſo*, locum habentibus, aliquid dicendum erit; Ejusmodi naturæ ſunt *Abſceſſus Cordis*, de quo quidem affectu autores paſſim loquuntur, attamen iſtum eſſe valde rariorem fatentur; Frequentiores autem eſſe judico, qui in ipſo ſanguine ſciſcitandi occurrunt, talesque omnes ſunt, qui ſanguinis motum quacunque ratione impedire queunt, unde circa radices vaſorum & cordis baſin aggeſtus, ad crebriores & validiores contractiones, adeoque palpitationem, concitat. *Williſius* hanc Cauſam quoque frequentiſſimam invenit *in Pharm. rat. P. I. p. 263. Conf. M. A. N. C. Ann. 2. obſ. 197. p. 299.* confirmatur etiam a *Foreſto l. 17. Obſ. 1.* Sanguinem quod ſpectat, ſciendum, quod vitioſus, turgeſcibilis & fermentatione nimia efferatus, utique autor poſſit eſſe Palpitationis; Uti a ſanguine, rareſcente naturaliter, expanſum cor irritatur ad ſui conſtrictionem, ita ubi præternaturalis eſt fermentatio, etiam conſequenter non poteſt non p. n. irritatio, & ex hac p. n. & violenta contractio atque dilatatio oriri. Hinc omnes febres, tam cum malignitate, quam etiam ſine hac, exiſtentes, Symbolum ſuum, ad palpitationem Cordis efficiendam, conferre, quis neſcit?

§. XIX. Solet quoque alias Palpitatio Cordis frequens exiſtere, duplici modo, vel ob ſanguinis *intrinſecam conſtitutionem*; Vel propter *nervos*, Cor moventes, *convulſos*, ſicut ex antec. §§. pateſcit. Ratione *Sanguinis* triplici ex cauſa; Vel ob anomalam Sanguinis in præcordiis turgeſcentiam; Vel ob acidum, auſterum & corroſivum factum

ctum, in ſanguine latens & Cor vellicans; Vel ob grumulos, ut ita dicam, ſanguinis, ab acido iſto condenſatos, atque coagulatos, in Corde relictos, qui inter Cordis Valvulas hærent, & non raro impacti & ſtagnantes redditi, talem palpitationem Cordis producere valent.

§. XX. Tranſitus nunc à me *ad Cauſas Procatarcticas*, quas alii *Occaſionales* ſive *Remotas* appellare malunt, erit inſtituendus, & has, ut inquiram, valdopere neceſſarium eſſe judico, dum ad Curam hujus affectus rite inſtituendam pariter atque abſolvendam!, abſolvunt fere utramque paginam; Qui labor autem in eo conſiſtet, ut perconter ſubjecta, qualia nimirum ad productionem Palpitationis idonea ſint atque concurrant, porro, ſtatus quosdam morboſos, quibus, remote tamen & occaſionaliter, anſa dari poteſt; hoc eſt, inquirendum jam erit in hoc negotio, quænam ex rebus Naturalibus, N. N. & P. N. in productione Palpitationis concurrant?

§. XXI. *Cauſæ* itaque *Naturales* primum conſiderandæ ſunt, ad quas refero *fœminas gravidas* & *viros*, ad ſenilem deflectentes ætatem, omnia *Subjecta Sanguinea*, omnesque *Plethoricos*, quibus ſi ſimul accedat vita bona & lauta, tunc utique ſanguis plus juſto augetur & movetur ad Cor, quia omnis in corporis partibus conſumi nequit; Adveniente quoque vita ſedentaria, maximisque cum curis & terroribus conjuncta, tunc utique ſtatus redditur gravioris conditionis, quia tunc ſtagnare, ſtaſinque induere humores, ita etiam ſanguis in Corde, incipiunt; Deinde quoque ad faciendam Palpitationem Cordis in talibus ſubjectis ſuum præcipuum contribuit, quando nimirum vita lauta & ſedentaria maxime in iſtis in conſuetudinem abiit, & præter ſpem tempore aliquo fortiores atque inſolitos corporis motus in ſe ſuſcipiunt, & hoc varie fieri poteſt, v. g. Equitando, rheda minus commoda & apta vehendo velociter, vel quoque res domeſticas graviores ſabeundo, tunc uſu venire ſolet illud, quod motus exterior juvet motum interiorem, tam periſtalticum, quam etiam ſanguinis

nis circulatorium & inteſtinum, quia itaque jam motus exterior corporis eſt maximus, tunc producit quoque motum interiorem ſui ſimilem, ſic ſanguis in motu plus ſolito augetur, ad Cor promovetur, quapropter non poteſt non exinde preſſo quaſi oriri pede ſenſatio talis moleſta, ſive irritatio Cordis.

§. XXII. *Cauſis* quoque *Occaſionalibus ſive Remotis* & quidem ex *numero Natural.* ulterius adſcribendæ ſunt *diſpoſitiones & conſtitutiones ſcorbuticæ & bilioſæ*, imprimis autem *Temperamentum Melancholicum*; Minus vero quibusdam probabile hoc videri poterit, quod aſſero, oriri nimirum poſſe palpitationem Cordis, tam Temperamento Sanguineo quam etiam Melancholico, h. e. tam abundantia, quam etiam defectu ſanguinis; Sed quod hoc ex Pathologicis ita ſe habeat, probat mecum *Cel. Wedelius in Pathol. Med. Dogm. p. 525.* Quod nimirum grumeſcentia fieri poſſit ſanguinis, ex cauſa modo *poſitiva*, modo *privata*, h. e. abſumpto plus juſto & inæqualiter ſero. Hancce abſumptionem itaque ſeri contingere in ſubjectis Melancholicis, ad unum omnes, unoque ore fateri neceſſe eſt, quia ex Hiſtoria talium Subjectorum conſtat, quod ſint præ aliis ſiccioris Sanguinis & Corporis conſtitutionis, &, quando Venæſectionis uſum cordi habent & inſtituunt, ſemper ſanguis exiſtat nimis craſſus, & rubore valde obſcuro, etiam non tam cito e Venis ſecatis effluat, ut in aliis contingere ſolet, Sero in Sanguine gaudentibus; Hinc videmus, quia Seri defectu laborant Melancholici, quod talia ſubjecta privative ſint prona ad ſtagnationem talem, ſanguinisque ingrumeſcentiam ſubeundam; In priori autem Caſu, in Sanguineis & Plethoricis, fieri magis poſitive, ex eo eluceſcit evidentiſſime, quod poſito Sanguine atque ſero ſint prona ad ingrumeſcentiam & ſtaſin. Ubi inſuper adeſt diſpoſitio ſcorbutica, tunc hæc ſola ad hoc malum perficiendum eſſet ſufficiens, eorum enim Sanguis ſcatet multis particulis heterogeneis, acidis, auſteris, & ita dictis ſcorbuticis, & quia ex Natura Nervorum notiſſimum eſt, omnia

acida,

acida ipſis eſſe inimica, per conſequens, ſi tale quid ad Cor adducitur, tunc utique fibrillæ, Cordis motrices, nerveæque exiſtentes, in naturali ſuo motu impediuntur, atque ad inordinatum motum convulſivum & inæqualem, qualis in palpitatione fit, irritantur. Poſſunt etiam hæ particulæ heterogeneæ, superveniente mala Diæta in adhibendis Rebus N. N. ſucceſſu temporis, magis condenſatæ & in unam fere maſſam collectæ, ſtagnationem in ipſo corde procreare, quam deinde Palpitationis Cordis autorem eſſe, ex antecedentibus ſatis demonſtratum eſt.

§. XXIII. Ut *de Rebus N. N.* etiam, quatenus nimirum ad præſentem noſtrum affectum efficiendum, occaſionem & Symbolum ſuum conferre poſſunt, aliquid mihi dicendum ſuſcipiam, officii ratio poſtulat; In hoc autem ordine Cauſarum N. N. prima ſeſe vice offert *Aer;* cujus Uſus tantus eſt in Corpore noſtro, ut hujus abſentia, abſit pereatque vita noſtra; Tamen, ſi injuſto & minus legitimo tempore, & vitioſo ex particulis terreſtribus nocivis utatur, maxime magis nocumento quam emolumento cedere poteſt; Sic quando quis v. gr. Poſt Venæſectionem l. cucurbitularum applicationem vellet uti aere nebuloſo, minus ſereno & frigido, tunc utique pori plus juſto occluduntur, totum corpus particulis nocivis inquinatur, quæ deinde per motum Sanguinis Circulatorium ad Cor moventur; Sanguis quoque, qui per Venæſectionem ſive Cucurbitulas fuit aliquo modo avocatus a Corde ſ. a Centro ad Peripheriam & in motum redactus, ſubinde repellitur a Peripheria ad Centrum, nimirum ad Cor, interdum a nimio frigore coagulatus & quodammodo condenſatus, & ſic palpitatio Cordis inſequitur certiſſime. Aer poteſt etiam damno eſſe, quando nimirum quis, noctu dormiendo, aeri ſeſe liberiori & frigefacto exponit, tunc utique ſanguinis motus impeditur, adylos diapnois non genuino modo, ſicuti par eſſet, ſuccedit, ſicque Cor ad irregulares & inordinatos motus vel maxime diſponitur. Sicut autem aer *frigefactus* nocere poteſt, ita etiam *calefactus*

nimis, ita ſi aliquis Sole ſereno, diebus e. gr. Canicularibus, nimis utatur, tunc utique Calor externus juvat Calorem internum, per hunc Sanguis plus juſto extenuatur & citius ſolito movetur, tunc *poſitive* producitur *palpitatio Cordis*; *Privative* autem, quando, dum Sole ſereno aër nimis expanditur, atque ſanguinem rarefacit, Diaphoreſis plus juſto inſtituitur, & per hanc, Serum in Sanguine contentum abſumi, & abſentia hujus, ſtaſis & ſtagnatio produci poſſe, experienta, optima rerum Magiſtra, teſtatur; Quorſum itaque veniunt illæ orgaſticæ Commotiones Sanguinis & Cordis? ex nullo alio interdum fonte, quam ex immoderato & illegitimo aëris uſu.

§. XXIV. In ordine cauſarum N. N. ad palpitationem Cordis, remote quidem, concurrentium, conſiderandi ſeſe offerunt *Cibi Potusve*; quorum pariter ac aeris tantus eſt uſus, tantaque in Machina humana utilitas, ut ſine his impoſſibile ſit, qui vivere poſſit homo. Tamen in maximum cedit nocumentum, interdum quoque corporis interitum, quando nullo cum moderamine, nulloque diſcrimine facto, illis utimur atque veſcamur. De his quidem utplurimum aliena ſunt mente, hominum Vulgi, Diætam in cibo potuve rejicientes atque dicentes & proclamantes: Ich eſſe und trincke, was mir ſchmeckt. Sed maximo in errore verſari ejusmodi homines, qui præſenti affectui anſam præbet, demonſtraturus ſum. Certa autem & in Experientia Medica experta ſatis res eſt, quod ſanguificatio ex immoderato Ciborum & potuum uſu lædatur, ſi nimirum aſſumpta minus ſint commoda, ἔυχυλα & ἔυπεπτα, cruda, frigida, mucilaginoſa, viſcoſa, obſtruentia, acria, acida, & ſic porro, unde fit Chylus vitioſus, &, poſito hoc, ſanguis, qualis enim Cibus, talis Chylus, & ex Chylo reliqui humores. Hinc veriſſimum judico eſſe Axioma illud: Quod non corrigitur in prima coctione, illud nec in ſecunda nec tertia emendatur; Hinc iſti Cibi ad productionem Palpitationis Cordis faciunt, qui ejusmodi præſcriptæ indolis ſunt, quique in coctione prima non rite reſolvere poſſunt, adeoque

cru-

eruditates relinquunt, quæ deinde grumeſcentiam ſanguinis & ſtagnationem ejus haud raro minantur; hoc quoque uſu venire ſolet in omnibus cibis plus juſto acidis. Cibi etiam optimi ad palpitationem faciunt, nimirum, quando in aſſumendi modo exceditur, & magis, quam par eſt, nutriunt. Viſum etiam eſt hoc malum provenire aliquando ab uſu Cinamomi largiori. Potus acidi & frigidi valde hoc loco nec ſunt excludendi; De prioribus certus quilibet erit, quod acidi cibi minus conducant; De poſterioribus autem, nim. de frigidis, adhuc quibusdam ſub judice lis eſt, utrum in palpitatione procreanda concurrant, nec ne? ſibi firmiſſime perſuadentibus, quod potus frigidi, quin imo frigidiſſimi, poſt admiſſum fortiorem corporis motum, optimi, & ad animum corpusque, ſiti motuque emaciatum reficiendi, pariter atque recreandi ergo conducibiles ſint: Sed ſicut in communi proverbio loquimur: *Una hirundo non facit ver;* Ita & in hoc locum habet, quod potus frigidus ab uno alterove ſemel hauſtus, poſt fortiorem motum, nihilque mali & nocivi poſt ſe trahens, tamen in nonnullis, quin imo multis, maximo poſſit eſſe nocumento; Qualia exempla proſtant: nam tum aliquis corpus fortius movet, ex antecedentibus clarum eſt, quod ſanguis etiam fortiorem ſolito motum in Corpore ſubeat atque perficiat, ſi itaque talis frigidus potus citó ebibitur, tunc maxima non ſolum oritur refrigerátio in Ventriculo, ſed & inteſtinis, & ſanguine ipſo, antea calido nimis, nunc fere frigeſcente, hinc non infrequenter dicunt: Es iſt, als wenn ein kaltes Eiß im Geblüth ſich bewegte. Sentiunt non raro horripilationes & horrores fortes, dicentes: Es läufft mir Eißkalt über die Haut, & frequentiſſime *Palpitationem Cordis gravem.*

§. XXV. *Somnum & Vigilias*, quatenus nimis vel minus admittuntur, in productione Palpitationis Cordis ſuum quoque ἐπὶ θάλλον μέρος addere, conſtat; Siquidem quando *Somnus in longam diem protrahitur*, & exinde conſuetudo fit, tunc corpus redditur ignavum, & ad labores quosdam, ut

movea-

moveatur corpus, ſubeundos, tædioſum, ſicque vel maxime ſtagnare incipiunt humores, in ſanguine cruditates & particulæ heterogeneæ, quæ continuo alias blandiori motu per Diaphoreſin excernuntur, ibi retinentur, & ad Cor iterum deferuntur in magna copia. *Vigiliæ nimiæ* ſanguinem Sero & volatilitate depauperant, ſicque ad *palpitationem Cordis*, quæ in *Cauſa Privativa* conſiſtit, concurrunt utique. *Somnus* quoque *poſt paſtum* inſtitutus non ſemel in cauſa fuit, ut exinde *palpitatio* orta ſit, ſiquidem per hunc, coctionem Ciborum & deductionem in inteſtina, rite non procedere poſſe, nemo negabit, ſic, quando in coctione prima vitium ineſt, tunc etiam in altera, & hinc provenit *palpitatio Cordis.*

§. XXVI. Somno & Vigiliis merito brevibus adjungendæ ſunt, *Motus & Quies*, utpote quæ tantum ut genus & ſpecies differunt; Actum *de hiſce Rerum N. N.* ſpeciebus aliquid eſſe in §. XXI. huj. cap. puto. In utraque autem ſpecie concurritur ad producendam palpitationem, quando *vel in defectu vel exceſſu* inſtituitur; *In defectu* inſtituitur vitâ lauta atque ſedentaria; Nihil magis ſane eſt efficax, quam ſi ſufficiens corpori motus deſit, ad palpitationem Cordis; Vita enim & ſanitas conſiſtunt in motu: ſi itaque iſte deficiat, tunc humores ſtagnant, ſubſiſtunt, atque ad varias *Cachecticas, Cacochymicas, Hydropicas, & Scorbuticas* & tunc ad *palpitationem Cordis* occaſio certiſſima datur. *Motus in exceſſu inſtitutus*, ejusmodi indolis quoque eſt; Sic v. gr. ad ſtagnationem & occluſionem pororum concurrit, quando poſt motum corporis inſolitum & fortiorem, corpus locis frigidis, gramine circumdatis, mandatur, & interdum quoque denudatur, ſic ſubitanea ſanguinis mutatatio, qualis etiam in potu frigido, poſt calorem eſt facta, exinde oritur, M. S. exagitatur, & citior ad Cor movetur. De *Quiete excedente*, non eſt, quod multa tractem, ſiquidem pertinet ad Somnum longum; Quietis plus juſto deficientis noxa pertractata quoque fuit in vigiliis nimiis: Sic v. gr. *Literati* ſæpius Palpitationem experiuntur, ſane

non raro ſolet hoc malum provenire, quod parva quiete fruantur, diesque noctesque ſtudiis incumbendo conſumant; Nullo pejori modo corpori noxa infertur, quam ſi quies debita illi detrahatur, ſanguinem enim depauperat, particulæ ſeroſæ, volatiles & laudabiles per continuum laborem abſumuntur, ſicque ad ſtagnationem eorum humores vel maxime proni exiſtunt.

§. XXVII. *Ad Animi Pathemata in ordine Cauſarum N. N.* nunc inquirenda depropero, quorum Operatio & Energia in Corpus humanum tanta eſt, ut ſæpius cauſa multorum malorum incurabilium producendorum, exiſtant; Sic Exempla eorum proſtant, qui tantam palpitationem Cordis ex iſtis experti ſunt, ut incurabilis ſit viſa, & interdum ſyncope corripiantur. In animi pathematum numero ira fere & terror primo ponuntur loco; Ira & terror humores, inprimis Sanguinem in motus perturbatos & irregulares ciere, ac nervos, inordinato motu fluidi iſtius Nervei ſpirituoſiſſimi, irritare atque concitare poſſunt; Præprimis malum Palpitationis Cordis gravius redditur, ſi ægri fortioribus motibus Corporis inſuper utantur, v. gr. Quando quis terrore incendii alicujus ſibi ſuisque periculoſiſſimi & proximi afficitur valdopere, & in hoc terrore eſt inſuper laborioſiſſimus in rebus ſuis domeſticis eportandis, tunc quam maxime efficax eſt hic terror, ut producat gravem Cordis palpitationem. De *ira* certum omnino atque expertum eſt, quod humores & Sanguinem in motum fortiorem reducat atque exagitet, quod videre eſt ex pulſu ejusmodi irati, qui ſemper celer, fortis, vehemensque exiſtit poſt iram. Non negligenda quoque eſt *triſtitia & mœror*, in productione palpitationis, dum conſtat, quod, ſi corpus ſanitate velit frui, mente ſana gaudeat neceſſe eſt, alias corpus fit impurum & cruditatibus multis oppletum, ſi tale principium informans in corpore noſtro non bene ſeſe habeat. Ex ſolo *odore* aliquo ingrato quidam *palpitationem* experiuntur, imprimis *mulieres hyſtericæ & gravidæ*, quando interdum ex improviſo odore *balſam. cujusdam bene odorantis*

 affi-

afficiuntur, & aliæ, quando *Castoreum* offertur in Medicamentis, tunc Cor incipit palpitare; Utplurimum autem ex dispositione hæreditaria tale quid venit, quemadmodum & hoc, quod quidam a primis incunabulis non perferre potuerint *feles*, vel *Caseos*, si tamen felis præter spem in hypocaustum intrat, tunc afficitur statim tale subjectum pallore primum faciei, cum anxietatibus præcordialibus conjuncto, dein palpitatione Cordis gravi, & si non pellatur felis ex hypocausto, futurum sane esset, ut *Lipothymia* vel *Syncope* corripiatur tale subjectum; Tale quid quoque evenit in subjectis, caseum non perferentibus, quando caseus cibis, quibus vescuntur, istis nescientibus, intermiscetur, tunc statim anxietates mxaimæ & palpitationes accedunt, usque dum per vomitum iterum rejiciantur nocivum.

§. XXVIII. Tandem in Causis occasionalibus N. N. ultima vice pertractandæ sese offerunt *Excretiones & Retentiones*, quæ pariter ad palpitationem Cordis concurrunt, quales sunt 1) *Evacuationes sanguinis artificiales assuefactas negligere*; Sic ii sæpius conqueruntur de palpitatione Cordis, & si ejus causam occasionalem inquiramus, hæc nobis sese offeret, quod *Venæsectionem* vel *cucurbitularum applicationem* consuetam ex negligentia forsan omiserint, etsi hanc in statu Plethorico vel quocunque alio, invenimus palpitationem, statim esse Venam secandam, in Capite Therapeutico tradam. 2) *Ad excretiones* pertinent quoque *Purgationes Laxativa, & Vomitiones*, quæ certo & assueto tempore, ad primas Vias expurgandas assumuntur, quæ si negligantur, palpitatio quoque in conspectum venit, quia cruditates, quæ excerni debebant, retinentur, & ad sanguinem deferuntur, hinc stagnationes in Vasis majoribus, Cordeque, & tunc palpitatio oboritur presso pede. 3) Huc trahenda quoque veniunt *Balnea, Corporisque sudores & pediluvia* certo atque assueto tempore instituta artificialiter, quæ si omittantur, pariter ejusmodi effectus provenit, nam sanguis coagulans & grumescens, per talia balnea, pediluvia, corporisque sudores, avocatur a Corde, deducitur ad artus,

tus, expurgatur a particulis heterogeneis; quæ si omittantur, tunc hæc omnia non fiunt, sed Cordi sunt noxæ.

§. XXIX. Paucis nunc, pertractatis Causis Procatarcticis Naturalibus atque N. N. *ad Causas præter Nat. Occasionales* tradendas, ut me accingam, necessitas postulat, quarum in producenda Cordis Palpitatione concursum varium delibaturus sum. Notandum itaque est; Quod omnes *Hypochondriaci atque Splenetici* ad hanc palpitationem sint proni, quia in istis stagnatio sanguinis & obstructio in vasis minoribus Hepatis & Lienis adest, positaque hac stagnatione sanguis non genuino modo circulari potest, sicque ad varium inordinatum motum Cordis occasio præbetur. In *Hypochondriacis & Scorbuticis* hoc notatu dignum invenitur, quod, qui obnoxii sunt spasmis nervorum, imprimis rami intercostalis & paris vagi, exinde sentiant hunc affectum, ut in talibus affectibus confirmatis, quando v. gr. Lieni incumbunt, subinde cordis contingat palpitatio; Quare autem hoc fiat, nobis suppeditavit *Celeb. Ettmullerus in Part. II. Oper. Medicorum Theoret. Practic. p. m. 441.* hisce verbis; quod nimirum oriatur propter Ramum Splenicum nerveum satis insignem tunc spasmo correptum, qui spasmus plexui Mesenterico nervorum communicatus nervum paris Vagi afficit, quod, uti ad quæcunque viscera interna, ita & copiose ad splenem derivatur, a cujus surculis movetur Cor, & ita afflicto hoc Nervo Cor palpitat, id quod etiam ex ipsis libris Anatomicis liquet.

§. XXX. *Motus Convulsivos, Spasmodicosque* Palpitationem Cordis causare posse, ex experientia constat: Hinc non mirum, quod multoties *Epileptici* huncce affectum fuerint experti, quale subjectum Epilepticum, quod simul palpitatio Cordis est comitata, adducit *Platerus Obs. 226.* Hinc non mirum, quod a *Venere* palpitatio sit orta, de quibus pariter *Platerus Pr. T. I. p. 486.* Hæ palpitationes omnes oriuntur a consensu vellicatorum & irritatorum nervorum. Notum quoque est, palpitationem supervenire *Cardialgiæ*, de qua Cardialgia Veteres, esse morbum ipsius cordis, credi-

dere, ſed minus bene, quia pars affecta ejus eſt, ſuperius Ventriculi orificium, quod maxime nerveum exiſtit, atque oritur a flatibus in Ventriculo incarceratis partim, partim quoque a particulis acidis, auſteris, maxime corroſivis, utraque autem orificium illud ſuperius afficiunt, arrodunt, vellicant atque pungunt, ubi fit triſtis & moleſta ſenſatio atque dolor iſtius orificii, prope Cor ſitum habentis, qua irritatione autem facta nervei iſtius orificii, Cor quoque ipſum affici, atque ad inordinatus motus, uti in palpitatione, diſponi poteſt. Eadem quoque ratio danda eſt in omnibus, qui nervos ſpectant, morbis, & ubi Palpitatio Cordis ſubſequitur. Sic, quando in *Ructibus, flatibus*, ipſaque *Colica*, variisque inteſtinorum morbis, quando nempe Viſcera abdominis labe afficiuntur, vel vermibus laborant, *Palpitatio* iſta oritur, tunc fit ex affinitate ac intima communicatione, quam Nervi ſplenici cum Cardiacis habent, de quibus & aliis huc pertinentibus legi meretur *Williſii Pharm. Rat. P. 1. p. 268.* qui optime de nervorum affectibus & conſenſu inter ſe egit.

§. XXXI. Quædam adhuc ex Cauſis P. N. Palpitationis Cordis Occaſionalibus, & quidem *Sanguinem* maxime reſpicientibus, reſtant allegandæ. Huc itaque referendæ ſunt omnes *Sanguinis fluxiones Naturales, P. N. emanentes & obſtruentes*; Sic, quando *ſexui ſequiori menſes* emanent atque ſupprimuntur, tunc non infrequens ſolet eſſe palpitatio hæcce Cordis, propter ſanguinis ſpiſſitudinem atque ad Cor regreſſum; Quando quoque *Lochiorum fluxus* non ſufficiens eſt, aut totus obſtruitur, tunc etiam *Palpitatio Cordis* in ſequitur. In Viris ſolet contingere talis Palpitatio, ex *ſuppreſſione fluxus Hæmorrhoïdalis* aſſuefacti, ea ex ratione, quia Sanguis iſthuc ad excernendum delatus, iterum Circulatorio motu ad Vaſa majora ipſumque Cor movetur, & Orgasmum Sanguinis inſtituit, & per hunc, palpitationem. Et hoc ad palpitationem Cordis facit, quando nimirum quis *Hæmoptyſi* vel *Hæmorrhagia Narium* vel quacunque alia p. n. *fluxione Sanguinis* aſſuefacta laborat, nimio autem Medica-

men-

mentorum nimis adſtringentium uſu iſtæ ſupprimuntur, atque eadem, ſicut in præcedentibus obſtructionibus ſanguinis, ratio erit ſuppeditanda.

§. XXXII. Abſolutis nunc Cauſis Palpitationis Cordis, tam immediatis, quam mediatis, ſive antecedentibus, & Procatarcticis ſive Occaſionalibus meum nunc eſſet, ut ſpecialem Prognoſin hujus vel illius Palpitationis, an ſit periculoſa, an curari poſſit nec ne? tradam, non neſciens, morem iſtum laudabilem in deſcribendis & explicandis morbis hucusque receptum. Sed quia intendo, quantum equidem fieri poteſt, Palpitationis Cordis medelam, ſecundum ejus ſpeciales cauſas communicare, ſic brevitatem amans illum laborem una cum Diagnoſi ſpeciali in Caput tertium ſive ultimum pertractandum reſervabo.

CAP. III.

THERAPIAM PALPITATIONIS CORDIS EXHIBENS.

§. I.

PRæmiſſa jam Pathologica explicatione Cordis Palpitationis, nunc promiſſi mei memor, me ad *Therapiam* ejus ut conferam valdopere neceſſe eſt, quia ſine hac prior tractatio in curandis & medendis morbis eſt inutilis, & nemo Medicus, poteſt dijudicando morbum, morbique cauſas ſciſcitando, & producendo patienti ullum afferre levamen, & hinc veriſſimum eſt illud: *Morbus non curatur verbis, ſed herbis.*

§. II. *Medela* hujus *Palpitationis Cordis* ut eo meliori minusque confuſo modo ſuccedat, diſpeſcere illam placet in *Præſervatoriam* & *Curatoriam*. Utraque autem deſumitur ex tribus fontibus; *Pharmaceutico* nimirum, *Diætetico* & *Chirurgico*. Ex Fonte Pharmaceutico haurienda erunt remedia *Temperantia, Corrigentia, diluentia M. S. & expurgantia, Motus Cordis inordinatos placantia, ſiſtentia*, illudque *roborantia* &

 ſic

ſic porro. Ex fonte Diætetico, quale applicandum conducat *regimen* in rebus N. N. Ex Fonte Chirurgico, quidnam huc faciant *operationes manuum.*

§. III. Curatur autem omnis Palpitatio Cordis, ſemper ad ejus Cauſas reſpiciendo, quibus ablatis, ſponte cedit affectus; Sic quando Palpitatio oritur *a Plethora*, i. e. ubi Sanguis laudabilis p. n. abundat, tunc fruſtraneum quis laborem ſuſcipiet, ſi omnia optima remedia Cardiaca, adſtrigentia, motus ſiſtentia & abſorbentia, omnia ſanguinem purificantia, & grumeſcentiam ejus reſolventia, uno impetu adhiberet. Potius futurum eſſet, ut malum durius graviusque reddatur hiſce remediis, dum interdum talia remedia in cauſa ſunt, *ut lethalis Syncope* oboriatur. Palpitatio enim in tali ſtatu plethorico, exiſtit eam ob cauſam, quia Sanguis in nimia copia ad Cor movetur, adeo ut Syſtole rite peragi nequeat; Hinc etiam nonnulli *Celeb. autores* hanc poſuere Definitionem Cordis Palpitationis; Quod nimirum ſit *motus Cordis ſpaſtico convulſivus, frequentius & fortius quam ordinarie fieri ſolet, a Natura inſtitutus, ut Sanguinem nimia cöpia verſus Cor latum repellat, vel per certa loca expellat*, vid. *Nenter. Fund. Med. Theor. Pract. Tom. II. p. m. 385.* Hancce definitionem a ſupra data multum recedere, expertum eſt? Sciendum tamen, quod tantum pertineat ad ſtatum Plethoricum Sanguineum, ubi nimia Sanguinis copia ad Cor defertur: ſic excluduntur aliæ ſpecies Palpitationis, quæ nempe privative, & per conſenſum nervorum ita fiunt, & a me traduntur. Dum itaque Palpitatio Cordis in ſtatu Plethorico fit ob defectum loci, quo ſe moveri poſſit, quia Vaſa ſunt impleta Sanguine, ſic fruſtraneum eſſet, ſi ſanguinem attenuentia & Reſolventia dare quis velit; Nam quo plura adhibeo in tali ſtatu talia remedia, eo majori modo Sanguis augetur: ergo erit præprimis ſpatium dandum Sanguini, ut ſeſe expandere & attenuare posſit; Fruſtraneum, & ſane periculoſum eſſet, ſi ad tales motus ſiſtendos & conſopiendos, ſtatim ad adſtringentia, ad Opium properemus, ſic ſanguis, qui per tales inordina-

tos

tos motus aliquo modo propellitur, ſubſiſtit, & ſtagnat in Corde, & novo continue facto affluxu Sanguinis totaliter ſuffocatur: Hinc hæc cautela in Praxi non floccipendenda. Quod autem Palpitatio hæc oriatur a Plethora, ad *Signa* ejus reſpiciendum erit, quæ ſunt: Quando tale ſubjectum præ aliis *habitus eſt formoſioris, floridi*, non raro per commotiones Corporis, Sanguinis quoque fluxiones e. g. Hæmorrhagias narium, ſubit, & quæ ſunt alia, ex quibus facillime Sanguinis abundantis præſentia dijudicari poteſt.

§. IV. Prima ergò indicatio in tali Statu Plethorico eſt, ad Curandam Palpitationem Cordis 1) *Sanguini ad bene ſe movendum ſpatium erit faciendum* 2) Hoc facto eſt *diluendum, atque purificandum* 3) *Cor & ejus Vaſa ſunt roboranda.* Primam quod attinet indicationem, ut ſatisfaciam, propinanda erit *Venæ alicujus ſectio*, vel in brachio vel in pede inſtituenda; Hac enim facta, Sanguinis ſtagnationi, ejusque impedito motui, aut præſenti aut imminenti, affertur aliqualis medela, ut depleto ſanguinis quanto, facilior ejus circulus fiat nec tam inſigniter aut copioſe item in uno loco ſubſiſtere queat; Alii autem probant, quod conſultior ſit in pede, quam in brachio, dicentes, quod Sanguis a Corde ſive a Centro ad Peripheriam hâc ipſa derivetur, quod etiam in noſtro caſu poſſumus inſtituere, de hac autem certi, quod, ſi nihil juvet, etiam non nocere poſſit. Aliæ interdum Venæſectionis loco, Sanguinis artificiales evacuationes inſtitui poſſunt, quando adeſt magis *Plethora apparens* ſive *quoad vires*, tunc poteſt per *cucurbitularum ſcarificationem* ſanguis educi optimo cum ſucceſſu. Quin & *hirudinis applicatas poſterioribus ani venis*, vel etiam *ſupra Cor*, interdum paroxyſmum Cordis palpitationis ſedaviſſe refert *Zacut. Luſitanus lib. 2. Med. Princ. Hiſt. 39. Obſ. 2.* qui præprimis allegat Exemplum de Palpitatione, per hirudines ſupra Cor admotas, curata, imo quod maximum, quoque obſervavit palpitationem Cordis validam, per ſcarificatam cucurbitulam ſupra Cor admotam, curatam. An autem Vena ſit ſecanda in Paroxyſmo magis, an autem extra illum, de his nihil

certi

certi æque dici poteſt, quam ut pro diverſitate gradus Palpitationis adhibenda ſit, quando nempe gravior exiſtit, & metum ſuffocationis præ ſe fert, a terrore vel ira magna proveniens, tunc utique ſtatim eſt Vena aperienda, ut Orgaſmus & impetuoſior Sanguinis motus ſedetur, & tunc largior, præprimis ubi Plethora adeſt, inſtituenda conducit; Quando autem mitior eſt affectus, non a tanto Orgaſmo & impetu Sanguinis, non a terrore & magna ira admiſſa, non ſuffocationis metum efficiens, tunc conſultius & utilius eſt extra, quam in Paroxyſmo hancce evacuationem celebrare, cum quandoque ſecundum illud *Hippocratis, Omnis mutatio ſubitanea periculoſa, Inſignium Sanguinis Commotionum* Cauſa autorque exiſtat. Hoc ipſo tamen neutiquam negamus, quod quibusdam Venæſectio in paroxyſmo concelebrata, fuerit proficua, cum Exempla potius eorum reperimus *in Horſtio Lib. 3. Obſ. 16.* it. *in Fontani Conſil. & Reſponſ. p. 66.* Summa quoque omnium adſtantium admiratione eam ceſſaſſe obſervavit *Hœchſtedterus in Obſ.*

§. V. Alteri indicationi nunc ſatagendum, quo Radix & fomes hujus mali eo melius tollatur & curetur, nimirum, quando aliqua *Spiſſitudo, & impuritas Sanguinis* in Plethora adeſt, tunc adhibito auxilio Chirurgico, dein ad Sanguinem ipſum diluendum & purificandum, eſt progrediendum. Ad quem ſcopum obtinendum, Pharmacenticus fons eſt in conſilium trahendus, in quo nobis ſeſe offerunt varia primas vias liberantia, & heic adhibenda, v. gr. *Rhabarbarum, Senn. Alex. Extract. Helleb. nigr. Panchym. Croll. Reſin. Gial. Scammon.* variaque alia, ex quibus ſequens Potio purgans præparari poteſt: ℞. *Fol. Senn. Alex. S. St.* ℥ß. *Mechoac. alb. Rhab. el. ana* ℥j. *Cryſtall.* ♀*ri* ʒß. *Coqu. in ſ. q.* ▽ *ſ. Colat.* ℥*iv, v, vel vi,* add. *Sir. de cich. c. rhab. e pom. Laxat. ana* ʒ*ij.* Majora & fortiora *purgantia* ſ. quoque *ipſa Vomitoria* hic exulant, ob maximum iſtum motum, quem inſtituunt Vomitoria. Porro nobis ſeſe offerunt ad ſpiſſitudinem ſanguinis opprimendam, varia remedia, *temperantia*, quæ inter referenda ſunt ⊖*ina*, cum *abſorbentibus &* ⦶*ſis* combinanda, fluxiles

redden-

reddentia humores, atque digestiva, porro varia *Extracta amara & Ess. atque TR. antiscorb. purif. cum Univers. Tonicis, Diaphor. & Alexipharm.* conjungendæ nobis ob oculos sese ponunt. In nostro præsenti affectu sequens *pulv. temperans* usui commendatur: ℞. *Spec. Diarrhod. Abb.* ℨj. ⊖★*ci depur. arcan. dupl. Corall. rubr. ppt. ana* ʒß. *Spec. de hyac. Bez.* ♂*al. ana* ℈j. *M. F. pulv. pro pluribus dosibus*, dos. potest esse ℈j. vel ʒß. mane & vesp. sumenda. Inter hunc pulverem propinanda erit Ess. quædam *Antiscorb. Alexiph.* sequentis tenoris: ℞. *TR. Bez. M. vel Rolf.* ʒij. *Ess. Card. ben. Lign. Sasafr.* ♌ *Cochl. ana* ʒj. *M. D. in Vitr. dos. ad gtt. 40. & ultra.* Loco horum Medicamentorum possunt mille alia egregia antiscorbutica & purificantia sanguinem adhiberi, v. gr. *TR.* ♄*ii,* ♀*ri,* ♂*tis Zwölff. Ess. Lign. Wed. fum. Cent. min. absynth. s. & comp. chamædr. chamæp. Elix. PP.* variaque alia.

§. VI. Nunc ad roborandum Cor debemus quoque esse attenti, quod omnium maxime fit: *Nervin. Cephal. antispasm. antepilept. anodyn. analept.* ♌*os.* ♃*nis*, aliisque roborantibus *Cardiacis, aromatibus;* Sic sequentes species sunt proficuæ, ℞. *Rad. Chin. Zedoar. Ir. Flor. ana* ℥ß. *Herb. Meliss. Beton. Salv. Rosmar. ana Miij. Fl. 4. cord. Lil. convall. anth. ana pij. Caryoph. Cinam. Cort. Citr. Lign. al. Sasafr. ana* ʒß. *M. C. C.* D. & adhibeatur ut infusum Thee. Prodest quoque pulverem quendam Nervinum roborantem adhibere: ℞ *Spec. Diambr. de hyacynth. Diamosch. ana* ℈j. *matr. perl. ppt. C. C. s.* △ *ppt. Succin. ppt. ana* ʒß. *M. F. pulv.* confortans & Cor roborans. Ad variandum sequens *potio* est æstimanda; ℞. ▽ *Meliss. Cinam. Borrag. Cydon. Cord. H. S. ana* ℥iß. *Corall. rubr. ppt. C. C. phil. ppt. matr. perl. ppt. Confect. alkerm. compl. ana* ʒß. *Syrup. fl. Tunic.* ℥ß. M. D. de qua cochleare unum vel alterum omni hora sumi potest; Inter prandendum egregie quoque conducit *MR.* quædam, ex ♌*osis* composita, v. gr. ℞. ⊖ *Vol.* ☍*si Sylv.* ♌⊖★*ci Sasafr. ana* ʒij. *M.* De qua MR. possunt sumi gtt. 30. vel 40. in ♈no Generos. Egregie quoque operatur hic ♌, quando Regio Cordis hôc abstergitur, & quando patiens sentit novum paroxysmum, tunc statim

aliquot guttulæ per nares ſunt attrahendæ, ſicque frequentiſſime ſponte ceſſat; Quam ob cauſam alia *Externa* remedia ſunt ad præſervandum egregia, hinc *Epithemata* Cordis compoſita ex *herb. & floribus Cardiacis* in tali caſu ſunt ſuadenda; v. gr. ℞. *Herb. Borrag. Bugloſſ. Meliſſ. Salv. ana Mj. Fl. 4. Cord. Cheir. Anthos, Lavend. ana p. 1.* inciſ. indantur in Syndone rubr. calide cordi imponenda. Cui etiam jure meritoque interdum poteſt addi aliquid de ♒ in ▽ apopl. ſoluta, qua ſacculus ſubinde q. ſ. irrorari poteſt; Poteſt quoque irrorari ſolo ♌⊖★ci *ſ. Rosmarin. Balſami* quoque, quibus inungatur Cor, ſane non ſunt contemnendi, utpote qui volatilitate ſua penetrant, & nervos Cordis roborant, hinc ſequens *Balſamus Cordialis* erit dandus: ℞. *Balſ. Succin.* ℥j. *Cinam. Apoplect.* ℈ß. ☍ ♌*ti Lign. Rhod. Major. Caryoph. ana gtt. vi. M.* inungatur *Scrobiculus* ⊙*dis*, pulſus & tempora. *Meliſſa* quoque *Vino irrorata* & externe regioni ⊙dis, vel ſola, vel cum *Foliis borraginis in ſacculo calido* applicata, admodum conducere ſolet, quale experimentum fecit *HELIDÆUS Paduanus* felici ſucceſſu: *Conſ. Foreſtus l. 17. Obſ. 1. Crocus* quoque ejusque *Eſſentia* in palpitatione Cordis uſum habet non minimum, & recte dicitur de Croco, quod ſit Cordis lætitia; Interne ejus *Eſſ. ſ. TR. cum Eſſ. Succin. vel Myrrh. balſ. vel Ambr. Moſch. &* ♌ *C. C. ſuccin.* combinata adhiberi poteſt; Externe autem, ſi fiat *Nodulus* ex *Croco &* ♒ & in regione ſcrobiculi ⊙dis ſuſpendatur.

§. VII. Jam multa valerem Verba facere in præſcribendis Remediis & quidem ex Fonte Diætetico deſumtis; Quali nimirum regimine *Rerum N. N.* Palpitatione Cordis laborantem oporteret uti, ut malum remittat, & remittens ab ulteriore invaſione præſervetur; Sed quia hac de re fuſius in Cauſis Occaſionalibus hujus affectus eſt actum, quænam nimirum ex iſtis Rebus N. N. ad palpitationem faciendam magis, quænam minus concurrant, ſic lubentiſſime hoc ſuperſedebo labore, quia unusquisque ex iſtis pertractatis ipſe poteſt eruere, quidnam ſit vitandum, vel

acci-

accipiendum, & quidnam præſervandi gratia adhibendum conducat.

§. VIII. Clarum itaque atque perſpectum eſt ex hactenus pertractatis, quod utique ratione *Prognoſeos*, hic affectus Curatu facilis ſit, nullumque vitæ periculum immineat, ſi talis exiſtit, qualis in antecedentibus §§. hujus capitis fuit allegatus, nimirum quando Cauſam agnoſcit *Plethoram & ſpiſſitudinem Sanguinis*. Ejusdem quoque indolis, & ejusdem Medelæ eſt illa Cordis Palpitatio, quæ a *Terrore & Ira perpeſſa* oritur, & Sanguineæ atque Plethoricæ conſtitutionis eſſe talia ſubjecta reperiuntur, tunc frequentiſſime ſolet Venæſectio ſola adeo affectum huncce tollere, ut ne ullis quidem opus habeant Medicamentis, interim tamen tutiori via progredimur, ſi adhibeantur quædam medicamenta ex ſupra præſcriptis poſt Venæſectionem, quæ M. S. in circulum eo meliorem deducunt, eamque a cruditatibus & heterogeneis particulis liberam reddunt. Si autem talia ſubjecta ſiccioris conſtitutionis & neutiquam Plethorici ſunt, & palpitationem experiuntur, tunc Cura aliquo modo aliter eſt inſtituenda, quam in antecedentibus, nimirum Venæſectio in uſum neutiquam eſt trahenda, ſed potius utramque abſolvunt paginam, *temperantia*, *abſorbentia*, *⊖lina*, *pulveres Digeſtivi*, quæ humores fluxiles reddunt, *Purgantia*, ad primas vias liberandas, & deinde quando videmus, Sanguinem rite ſuum circulum peragere, Palpitatione ſubſiſtente, tunc Vena eſt aperienda, & tandem Cordis robur & tonus eſt reſtituendus, roborandus, conſervandus, remediis ſuperius traditis. Si palpitatio Cordis oritur a *neglectis aſſuefactis ſanguinis evacuationibus*, tunc eſt indicium certum & prodromus, ſanguinem excretionem ſui quærere & promovere velle; Ergò habemus indicationem ad ſecandam Venam, qua Venæſectione inſtituta, ad ſecundam & tertiam indicationem peragendam, cura debet eſſe directa, ubi eo attendendum eſt ſedulo, ut ſanguis ab omnibus impuritatibus purificetur, evacuationes ſanguinis aſſuefactæ certo & ju-

ſto tempore, Præſervationis ergo, inſtituantur, tandemque pars affecta roboretur atque in vigore conſervetur. Hac præſcripta methodo ſi utamur, in Palpitatione Cordis, præprimis a Plethora orta, curanda, effectum bonum ſive reſtitutionem ſperatam inſecuturam eſſe, mihi perſuadeo.

§. IX. Ad altioris aliquo modo momenti Palpitationis Cordis ſpecies progredior, talesque ſunt, quando *Peculiarem morbum* in corpore humano pro *Cauſa* agnoſcunt, & in hoc has a prioribus diſcrepare conſtat, quod non prius ſubſiſtant & curari poſſint, quam *ablato & curato morbo ut Cauſa.* Et hæ cauſæ, ſive morbi, ſunt vel *tales*, quibus medicamenta poſſunt mederi, & ſunt utplurimum, ubi *aliæ partes organicæ labe quadam vel morbo* afficiuntur; vel *tales*, quibus *medicamenta non rite ſatisfacere* queunt, & locum habent in *corde ipſo ejusque partibus & vaſis annexis.* Hinc exiſtunt palpitationes Cordis in curando *graves, graviores & graviſſimæ*, pro ratione Cauſarum, & quarum in Methodo medendi erit habenda ratio, quando auferuntur & curantur, tunc ſponte abit palpitatio; In talibus ergo Curis Palpitatio erit conſideranda, non ut *morbus*, ſed ut *ſymptoma, proveniens ab aliquo morbo.*

§. X. Ea itaque Palpitatio Cordis, quæ oritur a *ſuppreſſione & obſtructione* in Viribus, *Hæmorrhoidum*, in fœmellis, *Menſium*, non prius tollitur, quam ſublatis his Morbis; Sic in utroque Caſu Venæſectio ſuadenda, quatenus a nimio ſanguine in corpore hærente & meatus obſtruente, hi affectus oriuntur, tunc in priori *Univerſalia, Alexipharmaca, ♀ea, ♂ialia, aperientia, ſanguinemque corrigentia remedia* in uſum vocanda, quæ meatus obſtructos iterum apertos faciunt, ℞. *TR. ♀ri ℥ij. Eſſ. Myrrh. balſ.* ♎⊖★*ci ſuccin. ana ʒj. M. D. in Vitr. ſumantur 30, 40 vel ultra gtt.* Prodeſt etiam ſola TR. ♂ aperit. Zwölf. pro ratione ſubjectorum. In poſteriori autem Caſu, nimirum in ſuppreſſione vel obſtructione Menſium, tunc uti poſſumus *Emmenagogis, Uterin. Caſtorinis, Bezoard. Alexiph.* & ſimilibus aliis Remediis: ℞. *TR. ♀ri, Bez. Mich.*

Mich. ana ℥iß. *Eſſ. Myrrh. balſ. Succin. ana* ℥j. *M. D.* Vel poteſt etiam præmitti potio iſta ſuperius tradita purgans, & non raro Venæſectio. Quando hæc remedia fuere adhibita, proficit & ſæpius neceſſe eſt, Cordis curam cordi habere, ut roboretur, quod fit per remedia ſuperius tradita, *Nervina, Reficientia, Cardiaca, atque Tonica.*

§. XI. In *Hypochondriaco Malo, & Scorbuto* laborantibus ſi ſuperveniat palpitatio, tunc pariter non prius ceſſat, quam ceſſante & ſublato malo Hypochond. vel Scorbut. In priori Caſu ante paroxyſmos vel cum iis percipiuntur murmura ſubinde & rugitus abdominis, in ſpecie juxta regionem ſiniſtri Hypochondrii, & quando paroxyſmo afficiuntur talia ſubjecta, cor quaſi conſtringi, & cum ambabus manibus comprimi aſſerunt; Concurrunt nonnunquam Vertigines, aliaque abdominis pariter atque Capitis mala, ex anomalo motu nervorum dependentia. Difficilis eſt curatu totali hic affectus, præprimis ſi ſuperaccedat *Diſpoſitio* quædam *Naturalis* ſive *Hæreditaria*, tunc ſæpius usque ad mortem comitari ſolet; Poteſt autem hoc malum tolli, ſæpius obambulando, & corpus movendo, vitam ſedentariam cane pejus fugiendo; *Uſus infuſ. Thee*, præprimis *medicati*, optimus eſt; Multum debet bibere ejusmodi patiens & parum edere; Pro totali autem Cura hujus mali adhibenda ſunt *Specif. Antihyp. Hepat. Splenet. Aperitiv.* Sanguinem ſtagnantem reſolv. reſolutum purificantia, expurgantia: ℞. *Eſſ. Fumar. S. l. comp. TR.* ♀*ri. ana* ℥j. ♎ *Cochl. ana* ℥ß. *M.* Quando hæc MR. fuerit adhibita, tunc ipſa *purgantia* poſſunt adhiberi, aliaque *Cor roborantia* medicamenta. Difficiles quoque Curatu ſunt Scorbutici, imprimis inveterati, ſive totaliter hæreditarii, hinc ex eo quoque oritur gravis Palpitatio Cordis. Scorbuto & ſuperveniente palpitatione laborantes hoc habent peculiare, quod ſæpe ad leviſſimum corporis motum, ſi v. gr. manum vel brachium movent, paroxyſmus palpitationis invadat, & non raro *pravæ Lipothymiæ* ſubſequantur; Exemplum ejusmodi palpitationis ſcorbuticæ *vid. in Horſtii Obſ. l. 17. obſ. 35. p. 380. & 89.*

 Scor-

Scorbutus autem haud inveteratus tollitur, *temperant. absorb. pulv. supra* communicatis, specif. antiscorbut. corrigentibus, sanguinemque *edulcorantibus*, & tunc ipsis ἄνω καὶ κάτω *purgantibus*. *Sequentem* pro hoc scopo, pellendi Scorbutum nimirum, *MRam* usui præbemus. ℞. *TR.* ♄ *ii* ♀ *ris. Ess. Lign. Cent. min. ana* ℥j. ☍ ♌ *ti Lign. Sasafr. Rhod. ana gttiij. M. D. in Vitro*, Adhib. ut antec. Post hujus usum possunt propinari ipsa *Vomitaria & purgantia*, quæ autem statim in initio, ubi metus Scorbuti adest, antequam aliquid adhibeatur de Medicamentis, ut dentur, consultius foret.

§. XII. In *Epilepticis Invasionibus*, quando accedit Palpitatio Cordis, tunc iste morbus est tollendus *Reficient. apoplect. Nervin. Antepil.* ♎ *osis ipsis*, superius fusiori modo descriptis; In *passione Hysterica* quoque, *Cardialgia, Colicæ variis speciebus. Spasmod. & Arthrit. affectibus* haud infrequentem esse palpitationem vidimus, Hinc isti affectus sunt curandi variis *specif. nervinis* remediis partim in anteced. pertractatis, partim quoque ex aliis libris aliorum autorum Practicis eruendis, ob brevitatis studium hic non allegatis, & sic curatur talis Palpitatio Cordis.

§. XIII. Nunc ad eas Palpitationes Cordis q. f. p. curandas me accingo, quarum nimirum Causa latet *in ipso Corde*, & sunt utplurimum *difficillimæ*, vel plane *nullæ curationis*, quatenus nimirum malum in Corde vel est *in Fieri* vel *in Facto*, s. *inveterato*; In Fieri potest cura apportari; In Facto autem & inveterato malo nonnisi *Cura Palliativa* locum invenit. Palpitatio Cordis est incurabilis fere, quæ *à Vermibus Cordis* oritur, de quibus supra dictum est, quod affectus valde sit rarus, tamen autores Practici eum observarunt & Medicamentis quibusdam curarunt; Medicamenta contra tales Vermes, & symptomata talium ægrotantium *vid. in Gabelchovero Cent. 3. Curat. 1.* Hoc *in Diagnosi* habent præ cæteris peculiare, quod patiantur palpitationem Cordis subinde recurrentem sine manifesta causa; Sentiunt maximas rosiones & vellicationes, puncturas & dolores, præsertim in interiore pectoris loco, ubi situm est Cor.

Ratione

Ratione *Prognoseos* ejusmodi subjecta interdum experiuntur *Lipothymiam*, interdum quoque *Epilepticæ convulsiones* haud desunt, ob maximam irritationem, quam genus nervosum patitur, *Syncope* corripiuntur, & non raro moriuntur, facies pallet, ægri inquieti sunt, ob maximam circa præcordia anxietatem, pulsus est intermittens & intercurrens, & similia adsunt symptomata, *quo de vid. Forest. l. 21. Obs. 26. in Schol. Paræus l. 1. Cent. 3. Schenkius l. 2. Obs. 194.* Medicamenta, quæ in hoc affectu prosunt, sunt ☿*rialia, succus alii, raphan. rustican. & nasturt.* eorumque *infusa*, de quibus *vid. Praxis Chymiatr. Hartmanni*, qui curavit eum per ⊖ *dictamn. & tanacet.* item per ☿ *viv.* ejusque *infusum. Petrus a Castro, Medic. Veron.* curavisse dicitur eum Vermem per solum *succum Scabios.* Interdum potest *in jusculis* hæc Scabiosa excoqui, s. *in decoctis & syrupis*, ex ea factis, potest propinari. *Vid. etiam Petri a Castro Tract. de Pest. Neopolit. Rom. p. 137 & 138. Lowerus Tract. de Cord. p. 107. Cataplasma externum* contra vermem pericardii expertum commendavit *ex foliis Cinar. Tanacet. abs. vulg. aceto* 🜄*ni* incoctis, mixtisque cum pauco *Mithridatio* compositum, & regioni Cordis imponendum.

§. XIV. Prosunt quoque in hoc affectu *Cardiaca*, in superioribus tradita, remedia, omniaque *amara & succinata* contra Vermes sunt, sic sequentem compono *MR.* ℞. *Ess. Myrrh. bals. absynth. compos. ana* ℨiß. *Succin.* ℨj. *Castor.* ℨß. *M. D. in Vitr. sumantur gtt. 30, 40, vel ultra.* Interim tamen semper eo in tali casu attendendum est, quo M. S. purificetur, primæ Viæ per purgantia liberæ maneantur, & sic aliquo modo Vermium Cura institui potest.

§. XV. Palpitatio Cordis, ex 🜄. *Pericardii abundante, Calculis, Polypis, vasorum pulmonarium obstructionibus, variisque Cordis excrescentiis* proveniens, Coronidis loco nunc inquirenda restat. Horum autem affectuum signa Diagnostica sunt pauca & admodum fallacia, interdum fere nulla adsunt. Pulsus non est adeo magnus, nec adeo vehemens, aut concitatus, cum Cor in impedita Capsula moveri nequeat, affectus redditur contumax & pertinax; Conjuncta

in

in singulis simul est *febricula*, *Hecticæ* non absimilis, accedit successu temporis *totius corporis tabes*, *spirandi difficultates*, *summæ anxietates circa præcordia*, & hinc maxima *agrypnia*, & tunc mors in olla deprehenditur. De Abundantia ▽ in pectore superius aliquid dictum fuit, quod raro sit curabilis, propterea, quia neque dissolvi neque discuti possit secundum *Galenum*; Possumus autem, quando talis Hydrops Pectoris est in fieri, aliquo modo levamen afferre, *affluxum nimirum ulteriorem ad Cor impediendo*, *detrahendo*, quod fit Venesectione, in pede derivandi scopo instituenda; *Purgant.* Hydrag. ♀reis, ☿alibus, absorb. Diuret. Imprimis abstinere convenit a nimio usu cibi potusve: Cibos sibi eligat sicciores, non jusculis multis debet uti; Quippe quæ M. S. nimis diluunt & ▽ producunt. Quid autem sit sentiendum de Consil. *Rioloni in Anatom. sua lib. 3. Cap. 4.* dato: quod nimirum tali in casu, ubi sit Hydrops Pectoris inveteratus, *Sternum esset perforandum*, *eo in loco*, *ubi capsula pericardii ei adnascitur*, *& sic* ▽*am contentam extrahendam esse.* De hoc autem Consilio censet *Cel. Mich. Ettmüller. in Tom. II. in Oper. supra laud. p. 439. Quod sit magis Theoreticum quam Practicum.*

§. XVI. *Polypus Cordis* & *Calculi*, jam dum in facto existentes, sunt sane Medicorum scandala plana, quia indicantia deficiunt & fere nonnisi post mortem ipsorum præsentia dijudicatur: Si tamen Curam instituimus, nonnisi *palliativa* erit, ulteriorem pariter affluxum & cumulationem particularum ♀*earum*, *viscosarum &c.* impediendo, quod fit in Plethoricis Venæsectione, in aliis autem per *purgantia*, & *sanguinem purificantia*, *Cardiaca*, & *externe applicanda Remedia discutientia* in tali casu egregia sunt; *Spirituosa* vero fugiat, præprimis 🜄 *vilioris conditionis*, per hoc enim cruditates, imprimis in debilioribus augentur, & creantur; Et in omnibus Rebus N. N. semper media via incedendum est, quæ in hoc consistit: *Ne quid nimis*, *ne quid minus.*

§. XVII. Et hæc sunt, quæ de *Palpitationis Cordis Pathologia*, ejusque *Therapia* pro ingenii mei modulo differere

potui,

potui, si quis esset, qui fusiorem curam & pertractationem, de hisce complicatis affectibus, palpitationem Cordis sæpissime inducentibus, desideret, illi promitto, me, Deo præbente occasionem, ejusmodi desiderio pro viribus satisfacturum; Deo interim Optimo Maximo, ex intimi Cordis penetralibus, sit & debeatur Laus, Honor & Gloria, qui sua huic labori benedixit clementia, ut non solum felix inchoari, sed & multo felicior imponi potuerit.

F I N I S.

FElix est Medicus, sed non mendicus in arte,
Omnia qui ponit munera sollicitus,
Ægros quo socios læta valetudine donet,
Sicque citò tutò cura peracta venit.
Tu, *mi Cognate*, qui dicere nomine (*) LVDOLFF,
Auxilium præsens semper ades hominum;
Hinc non immerito faustum *Te* dicere possum,
Præcipuè quoniam nomen & omen habes.

(*) Cognomen *Ludolffi*, jam per orbem literarium clarissimum, aliàs germanice exprimi solitum Leuth-Hülff/ optimè respondet officio boni Medici, quippe cujus præcipua in eo ponitur cura, ut sanitatem, tanquam pretiosissimum pignus, hominibus restituat.

Paucis hisce Nob. Domino Doctorando, Cognato suo honoratissimo gratulari voluit, debuit

GEORG. VOLCMAR. HARTMANNVS,
Philos. & Med. Doctor, Practicus
Erffurthensis.

NOn pridem Sophiæ cuî ſunt data jura Magiſtri,
Hujus nunc lauro cingit Apollo comas.
Felix, in gemino, qui ſic excellit, honore,
Cuîque novum accingit ſedula Muſa decus.
Inde TIBI titulos, LUDOLFFI! gratulor: Opto:
Ulterius veniant proſpera quæque TIBI!
Pergito trita TUI veſtigia ſumere PATRIS,
Sic eris *Hippocratis*, digna propago, Senis.
Sis Tuus: Arte refer ſtabili & virtute PARENTEM,
Nec majus cupimus, nec dare majus habes.

Ita
Nobiliſſ. ac Clariſſ. Domini Doctorandi, Cognati ſui honoratiſſimi, honoribus meritiſſimis applaudit, Ipſique proſperos rerum ſucceſſus ex animo apprecatur,

ANDREAS ELIAS Büchner/
Philoſ. & Med. Doct. Pract. Erfurt. Acad. Nat. Curioſ. Collega.

